

Saimaan ammattikorkeakoulu
Tekniikka Lappeenranta
Logistiikan koulutusohjelma

Teemu Javanainen

ADR-KOULUTUSJÄRJESTELMÄ SUOMESSA 2010

Opinnäytetyö 2010

TIIVISTELMÄ

Teemu Javanainen

ADR-koulutusjärjestelmä Suomessa 2010, 38 sivua, 6 liitettä

Saimaan ammattikorkeakoulu, Lappeenranta

Tekniikan yksikkö, Logistiikan koulutusohjelma

Opinnäytetyö, 2010

Ohjaajat: Koulutusjohtaja Jukka Huhtalo Suomen tekniikkaopisto Oy,

Koulutuspäällikkö Raimo Päivärinta Saimaan ammattikorkeakoulu

Tässä työssä käsitellään vaarallisten aineiden kuljettamisen lakisääteistä koulutusjärjestelmää Suomessa. Työssä käydään läpi turvallisuusneuvonantajan nimeämisvelvollisuus ja tehtävät sekä lain vaatimukset vaarallisten aineiden kuljettamisen parissa työskentelevien henkilöiden kouluttamisesta. Muiden kuin ajolupakoulutusten osalta esitellään lain vaatimukset, koulutusten sisältö sekä koulutuksille asetetut tavoitteet. Ajolupakoulutuksien osalta työssä käsitellään koulutusten lakisääteinen sisältö, koulutusoikeuksien hankintatapa, koulutuksien järjestäminen ja valvonta, ajolupatutkinnot sekä pohditaan koulutusten vastaavuutta käytännön työhön.

Työmenetelminä työssä käytettiin lähinnä kirjallisia lähteitä sekä omia konkreettisia kokemuksia ADR-ajolupakouluttajana. Toissijaisina lähteinä olivat alan seminaarit sekä epäviralliset keskustelut muiden kouluttajien kanssa. Työ tehtiin vuoden mittaisen ajanjakson kuluessa päätyön ohessa. Työn tekijä toimii ADR-ajolupakoulutuksista vastaavana johtajana, ajolupakouluttajana sekä turvallisuusneuvonantajana.

Työn lopputuloksena esitellään kehitysehdotuksia ja pohdintoja ajolupakoulutuksien uudistamiseksi ja kehittämiseksi, vaarallisten aineiden kuljetusten valvonnan parantamiseksi sekä turvallisuusneuvonantajan roolin kasvattamiseksi.

Avainsanat: Vaaralliset aineet, ADR, koulutus, ajolupa, kuljetus

ABSTRACT

Teemu Javanainen

ADR education system in Finland 2010, 38 pages, 6 appendices

Saimaa University of Applied Sciences

Technology, Logistics

Instructors: Director of Education Jukka Huhtalo Suomen tekniikkaopisto Oy,

Head of Degree Programme Raimo Päivärinta Saimaa University of Applied Sciences

The topic of this thesis is the introduction of education system of dangerous goods transport. This thesis showcased the naming responsibilities and duties of safety advisor. The thesis also states the lawbinding regulations regarding the person educating the people working with dangerous goods. Education of dangerous goods driving permission is presented more specifically. The presentation contains who and how, and what is the qualification to teach dangerous goods driving permission class. Moreover thesis contains driving permission tests and how supervision of authority is organized. The thesis also contains some speculation how training response in real work.

The method of work was literary sources, own experiences, seminars, discussions with other teachers and unofficial interviews.

The work was done alongside with primary work during the period of one year. The author of this work works as a responsible director of ADR-driving permission education, driving permission trainer and as safety advisor.

As a result, this thesis showcased development ideas and ponderings about renewing and developing the driving permission education, improving the monitoring of transporting of dangerous goods and building up the role of safety advisor.

Keywords: dangerous goods, ADR, education, driving permission, transport

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	5
2 ADR-KOULUTUSJÄRJESTELMÄN KUVAUS.....	6
2.1 Vaarallisten aineiden luokitus.....	6
2.2 Koulutuksen tarpeellisuus.....	7
2.3 Koulutusvelvoite	8
2.4 Kuljettajien ajolupa.....	8
2.5 Turvallisuusneuvonantaja	9
3 KOULUTUKSIEN SISÄLTÖ JA TAVOITTEET.....	11
3.1 Tiedostava koulutus.....	11
3.2 Tehtäväkohtainen koulutus.....	12
3.3 Turvallisuuskoulutus	13
3.4 Radioaktiivisten aineiden kuljetukseen liittyvä koulutus	15
3.5 Turvatoimia koskeva koulutus.....	15
3.6 Täydennyskoulutus.....	16
3.7 Turvallisuusneuvonantajakoulutus.....	16
4 AJOLUPAKOULUTUS	18
4.1 Perusajolupa	18
4.2 Säiliöajolupa	20
4.3 Täydennyskoulutus	20
4.4 Puolustusvoimien VAK-ajolupakoulutus.....	21
4.5 Ajolupakokeet	21
4.6 ADR-ajolupa	24
4.7 Koulutuksen hyväksyminen ja koulutuslupa	25
4.8 Kurssi-ilmoitus	25
4.9 Valvonta	26
4.10 Tarkastuskäynnit	27
4.11 Menettelytavat koulutusten puutteissa	27
5 ADR-KULJETUKSISSA JA –KOULUTUKSISSA HAVAITUT PUUTTEET ...	28
5.1 Valvonnassa havaitut puutteet	29
5.2 Ajolupakoulutusten ongelmakohdat	29
5.2.1 Ajolupakokeiden palautejärjestelmä	30
5.2.2 Radioaktiivisten aineiden ylimitoitettu ajankäyttö koulutuksissa ..	31
5.2.3 Säiliöajolupaan sisältyvä perusajolupa	32
5.3 Johtopäätökset koulutuspuutteiden ja valvonnassa havaittujen puutteiden korrelaatiosta	32
5.3.1 Turvallisuusneuvonantajajärjestelmän hyödyntäminen	33
5.3.2 Ajolupakoulutuksen painopisteet	34
5.4 Kehitysehdotukset	34
5.4.1 ADR-lainsäädäntö ja lähettäjän vastuu	34
5.4.2 Valvonnan lisääminen	35
5.4.3 Muutosehdotukset ajolupakoulutukseen	36
6 YHTEENVETO	37
LÄHTEET	39
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Tässä opinnäytetyössä käsitellään vaarallisten aineiden kuljettamisen lakisääteinen koulutusjärjestelmä sekä koulutuksien vaadittu sisältö siltä osin kuin laissa se määritellään. Koulutukset jakautuvat ajolupakoulutuksiin ja muihin kuin ajolupakoulutuksiin. Ajolupakoulutuksen osalta työssä käsitellään koulutusluvan hankinta ja -luvan saamisen edellytykset, koulutuksien lakisääteiset sisällöt, ajolupakokeet sekä ajolupakoulutusten valvonta viranomaisten taholta. Muiden kuin ajolupakoulutusten osalta käsitellään lain sisältämät koulutusvaatimukset sekä koulutuksien tavoitteet ja sisällöt. Työssä käsitellään myös koulutusjärjestelmän tarkoituksenmukaisuutta käytännön kuljetusten kannalta ja pohditaan, voisiko koulutuksien sisällön muutoksilla parantaa kuljetusten turvallisuutta. Työssä keskitytään vaarallisten aineiden maantiekuljetuksiin eli VAK/ADR-kuljetuksiin. Muita kuljetusmuotoja (rautatie-, meri- ja ilmakuljetukset) sivutaan yhdistettyjen kuljetusten osalta.

Opinnäytetyön tekijä on toiminut päätoimisesti kuljetusalan kouluttajana loppuvuodesta 2007 lähtien sekä toiminut ADR-ajolupakurssien kouluttajana ja ADR-ajolupakoulutuksesta vastaavana johtajana 18.12.2007 alkaen. (Liite 1)

Työn aineisto on kerätty pääosin lakikokoelmasta Vaarallisten aineiden kuljetus tiellä 2009 (Edita) sekä Liikenteen Turvallisuusviraston Trafín (31.12.2009 saakka Ajoneuvohallintokeskus AKE) ohjeistuksesta. Osa aineistosta perustuu omiin kokemuksiin ajolupakouluttajana. Työssä viitataan monessa kohtaa Ajoneuvohallintokeskuksen ohjeisiin, koska työn kirjoitusajankohtana kevättalvella 2010 ohjeita ei ole vielä julkaistu Trafín nimellä. Kaikki Ajoneuvohallintokeskuksen antamat ADR-ajolupakoulutusta koskevat ohjeet ja määräykset ovat voimassa organisaatiouudistuksesta huolimatta.

Aineistoa on kerätty myös muiden kouluttajien kanssa käydyistä keskusteluista, vaarallisten aineiden kuljettamista koskevista seminaareista sekä omista konkreettisista työelämän kokemuksista ADR-ajolupakouluttajana.

2 ADR-KOULUTUSJÄRJESTELMÄN KUVAUS

Vaarallisella aineella tarkoitetaan ainetta, joka räjähdys-, palo-, tartunta- tai säteilyvaarallisuutensa, myrkyllisyytensä, syövyttävyytensä taikka muun sellaisen ominaisuutensa vuoksi saattaa aiheuttaa vahinkoa ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle. Tätä sovelletaan myös vaarallisiin seoksiin, esineisiin, välineisiin, tavaroihin, tyhjiin pakkauksiin, muuntogeenisiin organismeihin ja mikro-organismeihin. (Laki vaarallisten aineiden kuljettamisesta, lisäys 215/2005.)

Kokonaan Suomen rajojen sisällä tapahtuvasta vaarallisten aineiden kuljetuksesta käytetään nimitystä VAK-kuljetus. Kansainvälisestä, rajat ylittävästä kuljetuksesta käytetään nimitystä ADR-kuljetus. VAK/ADR-lainsäädännöissä on jonkin verran eroavaisuuksia, esimerkiksi säiliöiden hyväksynnän kohdalla VAK-määräykset ovat ADR-määräyksiä tiukemmat (Asetus vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä 194/2002). Tässä työssä käytetään kuitenkin koko ajan nimitystä ADR-kuljetus, koska kuljettajien ajoluvan kohdalla, joihin työ keskittyy, ainoa vaihtoehto on ADR-ajolupa. VAK-ajolupakoulutus on loppunut 1990-luvun loppupuolella, pois lukien Puolustusvoimien VAK-ajolupakoulutus (Asetus vaarallisten aineiden kuljettajan ajoluvasta, lisäys 179/1995).

2.1 Vaarallisten aineiden luokitus

Vaaralliset aineet luokitellaan seuraaviin luokkiin (Asetus vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä, lisäys 263/2009):

Luokka 1 Räjähteet

Luokka 2 Kaasut

Luokka 3 Palavat nesteet

Luokka 4.1 Helposti syttyvät kiinteät aineet, itsereaktiiviset aineet ja epäherkistetyt kiinteät räjähdysaineet

Luokka 4.2 Helposti itsestään syttyvät aineet

Luokka 4.3 Aineet, jotka veden kanssa kosketukseen joutuessaan kehittävät palavia kaasuja

Luokka 5.1 Sytyttävästi vaikuttavat (hapettavat) aineet

Luokka 5.2 Orgaaniset peroksidit

Luokka 6.1 Myrkylliset aineet

Luokka 6.2 Tartuntavaaralliset aineet

- Luokka 7 Radioaktiiviset aineet*
- Luokka 8 Syövyttävät aineet*
- Luokka 9 Muut vaaralliset aineet ja esineet*

Jokaisella aineluokalla on omat luokittelukriteerinsä, jotka perustuvat aineiden ominaisuuksiin. Luokitusjärjestelmän tarkoitus on helpottaa kuljetuksia luokittamalla samantyyppiset vaaraominaisuudet omaavat aineet samaan kuljetusluokkaan. Eniten kuljetettu aineluokka on luokan 3 palavat nesteet, joita kuljetettiin vuonna 2007 7,33 miljoonaa tonnia, 77% vaarallisten aineiden kuljetusten kokonaismäärästä (Häkkinen 2009). Tähän luokkaan sisältyvät lähes kaikki liikenteessä käytettävät polttoaineet.

2.2 Koulutuksen tarpeellisuus

Vaarallisten aineiden kuljettamisen kanssa tekemisissä olevien henkilöiden velvollisuuksista ja vastuista on säädetty Laissa vaarallisten aineiden kuljettamisesta 719/1994 (liite 2). Lakiin on tehty lisäyksiä ja muutoksia 124/2001 ja 215/2005. Laki edellyttää kaikille vaarallisten aineiden kuljettamisen kanssa tekemisissä oleville henkilöille koulutusta, henkilön toimenkuvan mukaisesti. Koulutusvaatimus on voimassa myös kuljetuksissa, joissa ei vaadita erillistä ajolupaa kuljettajilta. Koulutustarve riippuu henkilön toimenkuvasta ja vastuun suuruudesta, esimerkiksi yrityksen työsuojelusta vastaavalla henkilöllä pitää olla erittäin laajat tiedot vaarallisten aineiden kuljettamisen aiheuttamista riskeistä.

Keskeinen tavoite koulutuksissa, kuten koko vaarallisia aineita koskevassa lainsäädännössä, on kuljetuksien turvallisuuden parantaminen. Turvallisuustaso vaarallisten aineiden kuljetuksissa onkin varsin korkea. Turvatekniikan keskus Tukes ylläpitää VARO-rekisteriä vaarallisten aineiden kuljettamisessa ja käsittelyssä tapahtuneista onnettomuuksista. Rekisterin tietoja käytetään erityisesti teknisen turvallisuuden toteutumisen ja kehittymisen seuraamiseen. Tapahtuneista onnettomuuksista on raportoitava valtioneuvoston asetuksen 194/2002 pykälän 34§ nojalla. Velvoite raportoinnista toteutuu, jos kyseessä on vaarallisen aineen vuoto tai välitön vaara tuotteen vuotamisesta, henkilö-, omaisuus- tai ympäristövahinko tai tilanteessa on pyydetty viranomaisapua.

Onnettomuuksien syiden tutkinnassa on tullut selkeästi esiin, että suurimmassa osassa onnettomuuksia on ollut vähintäänkin osasyynä inhimillinen, toiminnassa tapahtunut virhe.

2.3 Koulutusvelvoite

Koulutusvelvoite ADR-kuljetuksissa perustuu lakiin vaarallisten aineiden kuljettamisesta 719/1994 ja pykälään 11§ (liite 2). Koulutus jakautuu kuljettajien ADR-ajolupakoulutukseen ja muuhun kuin ajolupakoulutukseen. Ajolupakoulutusvelvoitteet ja vaatimukset käsitellään luvussa 2.4 Kuljettajien ajolupa.

Muusta kuin ajolupakoulutuksesta säädetään valtioneuvoston asetuksessa vaarallisten aineiden kuljettamisesta tiellä 250/2005 pykälässä 15§ (liite 3). Asetus velvoittaa antamaan koulutusta kaikille vaarallisten aineiden kuljetukseen osallistuville henkilöille kunkin toimenkuvan ja vastuun mukaisesti. Velvoite kattaa vaarallisia aineita lähettävät, kuljettavat, vastaanottavat sekä muutoin kuljetusturvallisuuden kanssa tekemisissä olevat, kuten ajovälitysyrietykset. Koulutus jakautuu:

- 1) Yleiseen tiedostavaan koulutukseen
- 2) Tehtäväkohtaiseen koulutukseen
- 3) Turvallisuuskoulutukseen
- 4) Radioaktiivisten aineiden koulutukseen
- 5) Täydennyskoulutukseen

Työnantaja on velvollinen järjestämään tarpeelliset koulutukset työntekijöilleen ja uusien työsuhteiden kohdalla varmistamaan, että palkattavalla työntekijällä on riittävät tiedot ja taidot kyseiseen työtehtävään. Mikäli näin ei ole, työsuhde tai työtehtävän muutos on aloitettava tarvittavilla koulutuksilla. Koulutuksen laajuus riippuu henkilön toimenkuvasta, ajojärjestelijä ja ajoneuvojen lastaaja tarvitsevat erilaista koulutusta. Koulutusten sisältöä käsitellään luvussa 3.

2.4 Kuljettajien ajolupa

ADR-ajolupakoulutuksesta säädetään asetuksessa vaarallisten aineiden kuljettajien ajoluvasta 1112/1998 ja sitä on tarkennettu valtioneuvoston asetuksessa 294/2005 5§ (liite 3). Ajolupakoulutus jakautuu neljä päivää kestäväseen ADR-perusajolupakurssiin ja siihen liittyvään kokeeseen, kaksi päivää kestäväseen ADR-säiliöajolupakurssiin sekä kaksipäiväiseen ADR-täydennyskurssiin. Perusajolupa oikeuttaa kuljettamaan

vaarallisia aineita kappaletavarana määrinä, jotka ovat yli vapaarajan. Vapaaraja on määrä, jonka suuruus vaihtelee aineen vaarallisuuden asteen mukaan ollen 0, 20, 50, 333 tai 1000 l/kg. Osalla aineista vapaaraja ei ylitä missään tilanteessa. Vapaarajan suuruuden kertova taulukko löytyy Editan julkaisusta Vaarallisten aineiden kuljetus tiellä 2009 kohdasta 1.1.3.6, kuljetusta koskevat vapautukset. Kappaletavaran lisäksi perusajolupa oikeuttaa kuljettamaan vaarallisia aineita irtotavarana muissa kuin säiliöissä. Säiliöajolupa vaatii aina pohjalle perusajoluvan ja oikeuttaa kuljettamaan vaarallisia aineita säiliöissä. Tarkat määritteet ajolupien oikeuttamiin kuljetuksiin löytyvät liitteestä 2. Ajolupa on voimassa viisi vuotta kerrallaan ja voimassaoloaikaa saa jatkettua viidellä vuodella käymällä ajoluvan voimassaoloajan viimeisen 12 kuukauden aikana kahden päivän mittaisen ADR-täydennyskurssin ja suorittamalla siihen liittyvän kokeen. Voimassa olevia kuljettajien ADR-ajolupia oli 31.12.2008 yhteensä 32114kpl (AKE 1/2009).

Toisin kuin muut vaarallisten aineiden kuljettamiseen liittyvät koulutukset, ajolupakoulutuksen antaminen on luvanvaraista. Koulutusluvan myöntävä viranomais on Liikenteen Turvallisuusvirasto Trafi. Liikenteen Turvallisuusvirasto syntyi valtionhallinnon organisaatiouudistuksessa, 31.12.2009 saakka koulutusluvan myöntäjänä toimi Ajoneuvohallintokeskus AKE. Kaikki AKE:n myöntämät ADR-koulutusluvut ovat sellaisenaan voimassa organisaatiouudistuksen jälkeenkin. Tämän työn kirjoitushetkellä kevättalvella 2010 voimassa olevien asetusten ja lakien teksteissä viitataan edelleen Ajoneuvohallintokeskukseen. Lisätietoja asiasta löytyy Liikenteen Turvallisuusviraston internet-sivuilta.

Koulutuslupa myönnetään kirjallisesta hakemuksesta viideksi vuodeksi kerrallaan. Hakijalla täytyy olla edellytykset koulutusten järjestämiseen lupaehtojen edellyttämällä tavalla sekä nimetty koulutuksesta vastaava johtaja. Hänellä on oltava voimassaoleva turvallisuusneuvonantajan pätevyys. Koulutuslupaa käsitellään tarkemmin luvussa 4.7.

2.5 Turvallisuusneuvonantaja

Vaarallisia aineita lähettävän tai kuljettavan yrityksen on nimettävä yksi tai useampi turvallisuusneuvonantaja hoitamaan turvallisuusneuvonantajalle säädettyjä tehtäviä, mikäli yritys kuljettaa säännöllisesti vaarallisia aineita. Nimeämisvelvollisuuden poikkeukset löytyvät asetuksesta 264/2009 pykälästä 3§ (liite 3). Käytännössä turvallisuusneuvonantaja on nimettävä, mikäli yritys kuljettaa vaarallisia aineita yli vapaarajan olevia määriä kerran kuukaudessa tai tiheämmin. Turvallisuusneuvonantajan voi tuki nimetä pienempiäkin määriä kuljettavaan

yrietykseen. Turvallisuusneuvonantaja voi olla yrityksen johtaja tai muu työntekijä, tai palvelu voidaan ostaa ulkopuoliselta henkilöltä. Sama henkilö voi toimia useassa eri yrityksessä turvallisuusneuvonantajana. Tämä onkin yleensä käytäntönä kappaletavaraa kuljettavissa yrityksissä, joissa on useita alihankkijoita.

Turvallisuusneuvonantajan tehtävät on lueteltu asetuksessa 264/2009 pykälässä 5§. Yleisenä tehtävänä on pyrkimys parantaa turvallisuutta ohjeistamalla ja neuvomalla työntekijöitä, turvallisuusneuvonantaja on eräänlainen tukihenkilö vaarallisten aineiden kuljettamiseen liittyvissä asioissa. Muita turvallisuusneuvonantajan tehtäviä ovat muun muassa vuosittain laadittava toimintakertomus, joka on pyydettyäessä luovutettava viranomaisille sekä tarvittaessa laadittava onnettomuusselostusraportti. Onnettomuusselostus on toimitettava Turvatekniikan keskukselle.

Asetuksessa 250/2005 pykälässä 15§ mainitaan turvallisuusneuvonantajan koulutus. Tästä huolimatta turvallisuusneuvonantajan kokeeseen tähtäävä koulutus ei ole pakollista vaan kokeeseen saa osallistua suoraan; muussa turvallisuusneuvonantajaa koskevassa lainsäädännössä koulutusta ei mainita. Käytäntö on kuitenkin osoittanut turvallisuusneuvonantajan kokeen niin vaikeaksi, että ilman ennakkokoulutusta koe on vaikea suorittaa hyväksytysti. Ajoneuvohallintokeskuksen tilastojen mukaan 2008 suoritetuista 165 turvallisuusneuvonantajan perustutkinnoista hylättiin 28,4 % ja täydennystutkinnoista 6,9 % (AKE 1/2009). Turvallisuusneuvonantajan pätevyys on voimassa viisi vuotta kerrallaan ja sitä voi jatkaa viisi vuotta kerrallaan suorittamalla täydennystutkinnon.

3 KOULUTUKSIEN SISÄLTÖ JA TAVOITTEET

Lähtökohtana kaikessa vaarallisten aineiden kuljettamiseen liittyvässä sääntelyssä sekä koulutuksissa on kuljetusten turvallisuuden parantaminen. Kuljetettavien aineiden aiheuttamaa vaaraa pyritään torjumaan kouluttamalla ja ohjeistamalla kuljetusketjun eri osapuolia. Osa kuljetettavista aineista voi onnettomuustilanteessa aiheuttaa erittäin vakavan suuronnettomuuden asutulla alueella tapahtuessaan. Vaarallisten aineiden

pääkuljetusreiteistä osa kulkee isojen kaupunkien läpi tai vieritse, esimerkiksi tie E63 kulkee useiden keskisuurien kaupunkien läpi. Erään suomalaisen koulutuslaitoksen tekemän mallinnuksen perusteella kyseisellä tiellä tapahtuva rikkidioksidia kuljettavan säiliöajoneuvon kaatuminen ja säiliön repeäminen altistaisi 20000–30000 henkeä kyseisen aineen myrkylliselle ja syövyttävälle kaasulle. Kaasun leviäminen tapahtuisi jo 2m/s puhaltavan lounaistuulen voimalla niin nopeasti, ettei evakuointia ehdittäisi suorittaa riittävän nopeasti, kovemmallalla tuulella kaasupilven leviäminen tapahtuisi vielä nopeammin.

Koulutuksella pyritään ehkäisemään kuljetusonnettomuuksia. Edellä mainitun kaltainen suuronnettomuuden riski on aina olemassa mutta tyypillisin vaarallisen aineen kuljetuksessa tapahtuva onnettomuus on tavaran käsittelyssä tapahtuva virhe, jolloin ainetta pääsee vuotamaan vähäisiä määriä (Mikkonen & Pietikäinen 2005). Vaarallisia aineita kuljetettiin Suomessa maanteitse vuonna 2007 yhteensä 9,5 miljoonaa tonnia (Häkkinen 2009). Kuljetusmääriä selvitetään viiden vuoden välein Liikenne- ja viestintäministeriön toimesta.

Vaarallisten aineiden kuljettamista koskevaa koulutusta antavia yrityksiä tai yhteisöjä ei valvota kuin ajolupakoulutuksen antajien osalta. Muiden kuin ajolupakoulutusten kohdalla koulutuksia voi antaa mikä tahansa yritys tai yhteisö, jolla on mielestään riittävän pätevä henkilöstö koulutusten antamiseen.

3.1 Tiedostava koulutus

Vaarallisten aineiden kuljetusta koskevat lait ja asetukset määräävät pakollisen koulutuksen kaikille henkilöille, jotka työskentelevät vaarallisten aineiden kuljetukseen ja tilapäiseen säilytykseen liittyvissä työtehtävissä. Tiedostavassa koulutuksessa henkilöstölle annetaan yleiset tiedot vaarallisten aineiden tiekuljetusta koskevista säännöksistä.

Yrityksen nimetyn turvallisuusneuvonantajan yleisenä tehtävänä on selvittää keinoja, joiden avulla yrityksen vaarallisten aineiden kuljetukset suoritetaan mahdollisimman turvallisesti kuljetusta koskevia säännöksiä noudattaen (Asetus vaarallisten aineiden maakuljetusten turvallisuusneuvonantajasta, lisäys 264/2009). Turvallisuusneuvonantajan tehtäviin ei ole suoraan nimetty yrityksen koulutustarpeen kartoittamista ja järjestämistä mutta useissa yrityksissä nämä tehtävät on nimetty turvallisuusneuvonantajan vastuulle. Koulutukset voivat olla yrityksen sisäisiä, esimerkiksi turvallisuusneuvonantajan pitämiä, tai ulkopuoliselta yritykseltä tai

yhteisöltä palveluna ostettuja. Ulkopuolisina yrityksinä tai yhteisöinä tiedostavia koulutuksia järjestävät useat samat tahot kuin kuljettajien adr-ajolupakoulutuksia ja turvallisuusneuvonantajan tutkintoon tähtääviä koulutuksia. Koulutukset voivat olla tilauksesta yrityskohtaisesti räätälöityjä tai yleisluontoisia tilaisuuksia joihin osallistuu useiden yritysten edustajia.

Tiedostavien koulutusten kestolle tai perusteellisuudelle ei ole asetettu tarkempia vaatimuksia. Laissa mainitaan ainoastaan että työnantajan tulee varmistaa, että vaarallisten aineiden kuljetukseen ja tilapäiseen säilytykseen liittyviä työtehtäviä suorittavalla henkilöllä on riittävä koulutus ja pätevyys. Työnantajalla tulee olla hallussaan tiedot koulutuksesta ja työntekijöiden muusta pätevydestä. Koulutusta koskevat tiedot on pyydettyäessä esitettävä kuljetuksia valvoville viranomaisille (Laki vaarallisten aineiden kuljetuksesta, lisäys 215/2005).

3.2 Tehtäväkohtainen koulutus

Tehtäväkohtaisessa koulutuksessa henkilöstölle annetaan yksityiskohtaista, työtehtäviin ja vastuuseen suhteutettua koulutusta vaarallisten aineiden tiekuljetusta koskevista säännöksistä (Asetus vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä, lisäys 250/2005). Esimerkiksi kappaletavaraterminaalissa ajoneuvon lastaajana työskentelevän henkilön täytyy olla selvillä ajoneuvon kuormaamista koskevista määräyksistä, kuten yhteenkuormauskielloista ja kuljetusyksikkökohtaisista määrärajoituksista.

Tehtäväkohtaisen koulutuksen laiminlyönti voi johtaa kuljetussääntöjen rikkomuksiin sekä vaaratilanteisiin. Koulutustietoihin, pätevyksiin ja valvontaan pätevät samat säännöt kuin luvussa 3.2 käsiteltyyn tiedostavaan koulutukseen.

3.3 Turvallisuuskoulutus

Turvallisuuskoulutuksessa henkilöstölle annetaan koulutusta vaarallisten aineiden turvallisesta käsittelystä ja toimintatavasta hätätilanteessa. Koulutuksen tulee olla suhteutettuna mahdolliseen vaarallisten aineiden kuljetus-, kuormaus- ja purkamisonnettomuuden aiheuttamaan tapaturmavaaraan tai onnettomuuteen. (Asetus vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä, lisäys 250/2005.) Kappaletavaran kohdalla suurin onnettomuusriski on terminaalikäsitelyssä. Suomessa on kymmenen kappaletavaraterminaalialia, joissa käsitellään yli 30 tonnia vaarallisia aineita (lähtevä ja

saapuva tavara) vuorokaudessa. Terminaaleja, joissa käsitellään 10–30 tn vaarallisia aineita vuorokaudessa on 24 ja alle 10 tonnia vaarallisia aineita käsitteleviä on 55. (Mikkonen ym. 2005.)

Tyypillinen vaarallisten aineiden käsittelyssä tapahtuva onnettomuus on nestepakkauksen vuoto, joko täyttö/tyhjennysaukon kautta tai käsittelyssä tulleen reiän kautta. Usein varsin pienikin vuoto vaatii pelastuslaitoksen paikalle kutsumisen ja terminaalissa tapahtuvien töiden keskeyttämisen vuodon imeyttämisen ja vaarattomaksi tekemisen ajaksi.

Vuotojen imeyttäminen ja tukkiminen toteutetaan kemikaalisukelluksena (kuva 1), mikäli aineen aiheuttama vaaran laatu sitä edellyttää. Turvallisuuskoulutuksen osiossa hätätilanteessa toimiminen täytyy ottaa erityisesti huomioon opastustarve onnettomuuspaikalle. Pelastusviranomaisille annettu pelkkä osoitetieto ei ole riittävä, koska usein terminaalialueelle kulku tapahtuu useammasta eri portista ja isoimmista terminaaleissa on kymmeniä lastausovia.

Kuva 1 Kemikaalisukeltajien pukujen jälkipuhdistus (Kouvola Sanomat 12.3.2008)

Olen usein pitämässäni adr-koulutuksissa kertonut esimerkkinä puutteellisesta koulutuksesta, toimintaohjeista ja hätätilanteessa toimimisesta tositaapauksen

helmikuulta 2000, jolloin työskentelin eräässä suuressa pääkaupunkiseudun terminaalissa tuonti- ja vientiliikenteen irtoperävaunujen lastaajana ja purkajana. Kotimaan runkolinjaa lastaamassa ollut trukin kuljettaja huomasi adrilipukkeilla varustettujen tynnyreiden päällä kirkasta, hajutonta nestettä. Neste vaikutti vedeltä ja kyseinen henkilö haisteli sekä maisteli nestettä varmistuakseen että se on vettä. Neste oli kuitenkin tynnyreiden täyttöaukoista lämpölaajenemisen takia vuotanutta palavaa nestettä (luokka 3), jolla oli lisäksi sivuvaarallisuus syövyttävyyden (luokka 8). Aineen haistelemisen ja maistelemisen jälkeen henkilö meni kertomaan työnjohtajalle voivansa huonosti ja arveli huonovointisuutensa johtuvan vuotaneesta aineesta. Työnjohtaja teki ilmoituksen yleiseen hätänumeroon ja käski kaikki terminaalissa olleet työntekijät ulos. Muutaman minuutin kuluttua pelastuslaitoksen yksiköt olivat terminaalialueen suljetulla portilla, jossa vartija tiedusteli, mitä on tapahtunut ja minne yksiköt ovat menossa ennen kuin suostui avaamaan portin. Yksiköiden johtajalla ei ollut tarkkaa tietoa tapahtumapaikasta ja opastusta ei ollut järjestetty. Terminaalista ulos komennetut työntekijät nähtyään pelastusyksiköiden johtaja suuntasi heitä kohti ja sai heiltä tiedon tapahtumapaikasta. Tilanne saatiin nopeasti hallintaan, vuotaneen aineen talteenoton ja terminaalin tuuletuksen jälkeen työt terminaalissa pääsivät jatkumaan noin puolentoista tunnin tauon jälkeen.

Tapahtumaketjussa oli useita virheitä:

1. Koulutuksen laiminlyönti
2. Vaarallisten aineiden käsittelystä ei ollut ohjeistusta
3. Puutteellinen hätäilmoitus
4. Opastuksen puuttuminen

Kyseisen tapauksen jälkeen terminaalityöntekijöille annettiin ohjeet vaarallisten aineiden käsittelystä. Esimerkiksi vaarallista ainetta sisältävän irtoperävaunun purkamisen ei ollut sallittua ilman kyseisen aineen tai aineiden turvaohjekorttien lukemista.

3.4 Radioaktiivisten aineiden kuljetukseen liittyvä koulutus

Radioaktiivisten aineiden kuljetukseen liittyviä koulutuksia on järjestettävä ainoastaan niissä yrityksissä, jotka ovat tekemisissä kyseisten aineiden kuljetuksen sekä

kuljetusturvallisuuden kanssa (Asetus vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä, lisäys 250/2005). Radioaktiivista säteilyä koskevassa Säteilylaissa määrätään koulutusvelvollisuus toiminnan harjoittajalle, joka

1) on lain luvussa 5 tarkoitetun turvallisuusluvan haltija

2) liikkeen tai ammatin harjoittaja, yritys, yhteisö, säätiö tai laitos, joka toiminnassaan käyttää säteilylähteitä

3) muuta työnantaja tai elinkeinonharjoittaja, joka harjoittaa säteilytoimintaa (laki säteilyn käytöstä 592/1991).

Turvallisuuslupa vaaditaan niiltä yrityksiltä, jotka käyvät kauppaa radioaktiivisilla aineilla, toisin sanoen aineen lähettäjältä edellytetään kyseinen lupa. Tämä tarkoittaa käytännön tasolla sitä, että kyseisiltä yrityksiltä edellytetään Säteilylaissa perusteellisemmat koulutukset kuin ADR-lainsäädännössä, jolloin kuljetusmääräysten koulutus yhdistetään usein Säteilylain tarkoittamaan koulutukseen. Erillisiä, pelkästään radioaktiivisten aineiden kuljetukseen liittyviä koulutuksia ei juurikaan järjestetä. Ajolupakoulutuksessa aihealuetta käsitellään neljän oppitunnin ajan.

3.5 Turvatoimia koskeva koulutus

Turvatoimia koskevassa koulutuksessa käsitellään yrityksen sisäisiä turvatoimia. Turvatoimien käyttöönotto vaaditaan, jos yritys lähettää tai kuljettaa suuren riskin vaarallisia aineita tai on muutoin tekemisissä kuljetusturvallisuuden kanssa. Suuren riskin vaarallisten aineiden luettelo löytyy Editan julkaisusta vaarallisten aineiden kuljetus tiellä 2009 kohdasta 1.10, Turvatoimia koskevat säännökset. Turvatoimet on huomioitava myös siinä tapauksessa, että ainemäärät eivät ylitä tai kuljetettavat aineet eivät sisälly edellä mainittuun luetteloon.

Suuren riskin vaarallisten aineiden luetteloa laajennettiin huomattavasti vuonna 2009. Eryteisesti räjähteiden osalta kuljetuksien turvaamistoimia koskevat määräykset ovat erittäin tiukat, osalla räjähteistä turvatoimia koskevat määräykset ovat voimassa myös alle vapaarajan olevissa kuljetuksissa. Tämä on osittain ristiriidassa vapaarajan tarkoituksen kanssa, joka on vähäisten ja kuljetusmielessä vähäistä vaaraa aiheuttavien aineiden helpotettu kuljettaminen.

3.6 Täydennyskoulutus

Täydennyskoulutuksessa käsitellään ADR-lainsäädännössä tapahtuneita muutoksia, jotka koskettavat kyseisen työntekijäryhmän tai yrityksen toimintaa. Muutokset tapahtuvat kahden vuoden välein, parittomina vuosina. Uudistuneet määräykset

astuvat voimaan kyseisen vuoden alussa mutta vanhojen määräysten mukainen kuljettaminen on sallittua siirtymäkauden ajan. Siirtymäkausi kestää yleensä kesäkuun loppuun, mutta 2009 siirtymäkausi venyi 31.7.2009 saakka (AKE 3/2009). Käytännössä siirtymäkauden venyminen on johtanut siihen, että yritykset pyrkivät usein toimimaan vanhojen määräysten mukaisesti ja kouluttavat uusiutuneet määräykset henkilökunnalleen vasta siirtymäkauden loppupuolella tai vasta sen loputtua.

3.7 Turvallisuusneuvonantajakoulutus

Turvallisuusneuvonantajaa koskevassa lainsäädännössä ei mainita lainkaan turvallisuusneuvonantajan tutkintoon tähtäävää koulutusta, lukuun ottamatta yleisiä koulutusvaatimuksia. Yleisten koulutusvaatimusten kohdalla turvallisuusneuvonantajakoulutuksesta mainitaan, että siitä säädetään erikseen. Turvallisuusneuvonantajan pätevyyttä ja tehtäviä koskevassa asetuksessa koulutusta ei kuitenkaan mainita, toisin sanoen tutkintoon saa osallistua ilman koulutusta suoraan ilmoittautumalla (Asetus vaarallisten aineiden kuljettajien ajoluvasta, lisäys 264/2009).

Kuten luvussa 2.5. mainittiin, tutkintoa on vaikea läpäistä ilman ennakkokoulutusta. Vuonna 2008 suoritettiin yhteensä 165 turvallisuusneuvonantajan perustutkintoa ja läpäisyprosentti oli 71,6 %. Suoritetuissa 29 täydennystutkinnossa läpäisyprosentti oli 93,1 %. (AKE 1/2009.) Voimassa olevien turvallisuusneuvonantajapätevyyksien määrä on ollut laskussa (taulukko 1). Osittain tämä johtuu vähäisestä valvonnasta.

Taulukko 1 Voimassa olevat Turvallisuusneuvonantajan pätevyydet 2006-2008 (Ake 1/2009)

Vuosi	Voimassa olevat TNA-pätevyydet
2008	1030
2007	1107
2006	1114

Turvallisuusneuvonantajan tutkintoon valmistavia koulutuksia järjestävän DGM OY:n toimitusjohtaja Juhani Keilamaa arvion mukaan suurimmassa osassa kemikaaleja valmistavissa, käsittelevissä tai maahantuovissa yrityksissä sekä isoissa huolinta- ja kuljetusliikkeissä on nimetty turvallisuusneuvonantaja mutta melko monissa pienemmissä kuljetusyrityksissä asiassa on puutteita. Tarkkaa määrää on mahdoton arvioida, koska vaarallisia aineita käsittelevistä tai kuljettavista yrityksistä ei ole rekisteriä.

4 AJOLUPAKOULUTUS

Vaarallisten aineiden maantiekuljetuksissa ajoneuvon kuljettajalta vaaditaan ajolupa, jos tietyt raja-arvot ylittyvät kuljetettavien aineiden osalta. Ajolupavaatimukset on käsitelty luvussa 2.4. Ajolupakoulutus jakautuu perusajolupa-, säiliöajolupa- sekä täydennyskoulutukseen (Asetus vaarallisten aineiden kuljettajan ajoluvasta, lisäys 294/2005). Perusajoluvan edellytyksenä on voimassa oleva, vähintään B-luokan ajo-oikeus. Säiliöajolupakurssille osallistuvalla täytyy olla voimassaolevan, vähintään B-luokan ajo-oikeuden lisäksi voimassa oleva ADR-perusajolupa. Ajoluvat ovat voimassa viisi vuotta ja niiden voimassaoloaikaa voi jatkaa suorittamalla ADR-täydennyskurssin ja siihen liittyvän kokeen. Kurssi on suoritettava ajoluvan voimassaoloaikana viimeisen 12 kk aikana (Asetus vaarallisten aineiden kuljettajan ajoluvasta, lisäys 294/2005). Kokeen saa suorittaa kolmen kuukauden sisällä ajoluvan vanhenemisesta, edellyttäen että kurssi on suoritettu ajoluvan voimassaoloaikana. Hyväksytysti suoritettu täydennyskurssi ja koe jatkavat ajoluvan voimassaoloaikaa viidellä vuodella.

4.1 Perusajolupa

Peruskurssin vähimmäispituus on 26 oppituntia. Tästä ajasta luokkaan 1 (räjähteet) kuuluvien aineiden osuus on neljä oppituntia ja luokkaan 7 (radioaktiiviset aineet) kuuluvien aineiden osuus neljä oppituntia. Oppitunnin pituus on 45 minuuttia. Edellä mainitun 26 oppitunnin lisäksi kurssiin kuuluu henkilökohtaista käytännön harjoittelua, jonka ajallinen pituus vaihtelee opetettavien kuljettajien määrästä riippuen. (Häkkinen ym. 2009, 1208.) Opetusta saa antaa enintään kahdeksan tuntia päivässä, joten kurssin pituudeksi tulee neljä päivää. Kurssipäivien ei kuitenkaan tarvitse olla peräkkäisiä, joten kurssin voi järjestää esimerkiksi kahtena peräkkäisenä viikonloppuna kurssipäivien ollessa lauantai ja sunnuntai.

Henkilökohtaiseen käytännön harjoitteluun täytyy sisältyä vähintään ensiapu, palonsammutus ja toiminta mahdollisessa vaara- tai onnettomuustilanteessa. Yleisimmin henkilökohtainen käytännön harjoittelu tapahtuu kurssipaikkakunnan pelastuslaitoksella pelastuslaitoksen henkilökunnan vetämänä. Harjoittelu voi kuitenkin tapahtua myös kurssin pääkouluttajan toimesta, mikäli hänellä on siihen riittävä pätevyys. Koulutuslupaan (liite 1) nimetty koulutuksesta vastaava johtaja vastaa kaikista koulutukseen liittyvistä asioista (AKE 1/2008). Koulutuksesta ennakoon tehtävässä kurssi-ilmoituksessa nimitään pääkouluttaja mutta kurssin vastuuhenkilö on aina edellä mainittu, koulutusluvassa nimetty henkilö.

Perusajolupakurssilla on opetettava vähintään seuraavat asiat (Häkkinen ym. 2009, 1207):

- (a) *yleiset vaarallisten aineiden kuljetusta koskevat säännökset ja määräykset*
- (b) *yleisimmät vaaratyypit*
- (c) *ympäristönsuojelua koskevat tiedot jätteiden siirron valvonnassa*
- (d) *ennaltaehkäisevät toimenpiteet ja turvallisuustoimenpiteet eri vaaratilanteissa*
- (e) *toimenpiteet onnettomuuden satuttua (ensiapu, liikenneturvallisuus, perustiedot suojalaitteiden käytöstä jne.)*
- (f) *merkinnät, varoituslipukkeet, suurlipukkeet ja oranssikilpien merkinnät*
- (g) *mitä kuljettajan on tehtävä ja mitä hän ei saa tehdä vaarallisten aineiden kuljetuksen aikana*
- (h) *ajoneuvon teknisten varusteiden tarkoitus ja toiminta*
- (i) *yhteenkuormauskiellot samaan ajoneuvoon tai konttiin*
- (j) *turvallisuustoimenpiteet vaarallisten aineiden kuormauksen ja purkamisen aikana*
- (k) *yleiset vastuukysymykset*
- (l) *tietoja eri kuljetusmuotojen toiminnasta*
- (m) *pakkausten käsittely ja säilytys*
- (n) *toimintaohjeet tunnelikuljetuksissa (ennaltaehkäisy ja turvallisuus, toiminta tulipalon sattuessa tai muissa hätätilanteissa)*
- (o) *räjähteisiin ja pyroteknisiin aineisiin liittyvät erityiset vaaratilanteet*
- (p) *luokan 1 räjähteiden yhteenkuormauksista koskevat erityismääräykset*
- (q) *ionisoivaan säteilyyn liittyvät erityiset vaaratilanteet*
- (r) *radioaktiivisten aineiden pakkaamista, käsittelyä, yhteenkuormauksista ja säilytystä koskevat erityisvaatimukset*
- (s) *erikoistoimenpiteet mahdollisessa onnettomuustilanteessa, jossa on mukana radioaktiivista ainetta*

Koulutuslupaa hakiessa hakija toimittaa Liikenteen Turvallisuusvirastoon hakemuksen liitteenä yksityiskohtaisen koulutusohjelman, josta ilmenee oppituntikohtainen ohjelma. Koulutuslupan hakija voi koulutusohjelmassa painottaa haluamiaan osa-alueita ajallisesti, koulutukseen on kuitenkin sisällytettävä kaikki edellä mainitut aiheet. Luokan 1 räjähteitä ja luokan 7 radioaktiivisia aineita pitää kuitenkin käsitellä vähintään neljä oppituntia kumpaakin sekä henkilökohtaista käytännön harjoittelua pitää olla tarvittava määrä (Häkkinen ym. 2009, 1207). Ajolupakursseilla ei saa poiketa hyväksytyyn koulutusohjelman tuntijaosta ilman Liikenteen Turvallisuusviraston lupaa (AKE 1/2009).

Oppituntien pitojärjestystä saa kuitenkin muuttaa ajolupakokeen vastaanottajalle tehdyllä ennakoilmoituksella, edellyttäen että tuntijako ei muutu. Muutoksia tehdään useimmin käytännön harjoittelun järjestelyjen takia.

4.2 Säiliöajolupa

Säiliökurssin teoriaosuuden vähimmäispituus on 12 oppituntia. Jos säiliökurssi järjestetään peruskurssista erillään, tulee lisäksi henkilökohtaista käytännön harjoittelua, jonka ajallinen pituus vaihtelee opetettavien kuljettajien määrästä riippuen (Häkkinen ym. 2009, 1208).

Säiliökurssilla on opetettava vähintään seuraavat asiat (Häkkinen ym. 2009, 1208):

- (a) *ajoneuvon käyttäytyminen tiellä, mukaan lukien kuorman liikkumisen vaikutukset*
- (b) *ajoneuvoille asetetut erityisvaatimukset*
- (c) *yleistä teoreettista tietoa erilaisista kuormaus- ja purkamisjärjestelmistä*
- (d) *ajoneuvojen käytölle asetetut erityiset lisävaatimukset (hyväksymistodistukset, hyväksymismerkinnät, suurlipukkeet ja oranssikilpien merkinnät, jne.)*

Hieman alle puolet ADR-perusajolupakurssin suorittaneista kuljettajista suoritti myös ADR-säiliöajolupakurssin vuonna 2008 (AKE 1/2009).

4.3 Täydennyskoulutus

Täydennyskoulutuksen pituus on kaksi päivää. Koulutukseen kuuluu myös käytännön harjoittelua. Täydennyskurssilla pitää käsitellä uutta tekniikkaa, lainsäädäntöä ja kuljetettavia aineita koskevaa kehitystä. Kurssin tarkoitus on saattaa kuljettajien tiedot ajan tasalle. Kouluttaja voi painottaa tiettyjä osa-alueita ajallisesti. (Häkkinen ym. 2009, 1208)

Täydennyskurssille pitää osallistua ajoluvan voimassaoloaikana voimassaoloajan viimeisen 12 kuukauden aikana. Kurssin suorittamisen jälkeen kokeen saa suorittaa vielä kolme kuukautta ajoluvan umpeutumisen jälkeen. Samalla täydennyskurssilla voi olla ADR-perusajoluvan sekä ADR-säiliöajoluvan uusijoita, kurssin pituus on molemmille sama kaksi päivää. Perusajoluvan omaava voi jatkaa ajolupansa voimassaoloa myös suorittamalla ADR-säiliökurssin ja siihen liittyvän kokeen. ADR-säiliöajolupa kirjoitetaan jatkumaan viisi vuotta eteenpäin siitä päivämäärästä, jolloin koe on suoritettu hyväksytysti.

Kurssin kouluttaja saa osallistua pitämälleen täydennyskurssille ja siihen liittyvään kokeeseen edellyttäen, että hän on ilmoittanut itsensä oppilaaksi ja on koko kurssin

paikalla, myös mahdollisilla toisen kouluttajan pitämällä oppitunneilla (AKE 1/2007). Muut osallistumisedellytykset ovat samat kuin muilla osallistujilla.

4.4 Puolustusvoimien VAK-ajolupakoulutus

Puolustusvoimien valvonnassa vaarallisia aineita tiellä kuljettavan kuljetusyksikön kuljettajalla tulee olla kyseisen ajoneuvon ajo-oikeuden lisäksi ADR-ajolupa tai puolustusvoimien VAK-ajolupa. Kuljetusmäärät, joissa ajolupa vaaditaan, eroavat osittain siviilipuolen kuljetusmääristä. Lisäksi pääesikunta voi erikseen määrittää ne sotilaalliset harjoitukset ja sotilaskoulutukseen liittyvät kuljetukset, joissa ajolupavaatimusta ei sovelleta. (Asetus vaarallisten aineiden kuljettajan ajoluvasta, lisäys 179/1995)

Puolustusvoimien VAK-ajolupakoulutuksen kesto on vähintään 16 tuntia, josta vähintään 20 % tulee olla käytännön harjoittelua. Tässä työssä ei käsitellä tarkemmin puolustusvoimien vaarallisten aineiden kuljetuksiin liittyviä koulutuksia.

4.5 Ajolupakokeet

Kurssin suorittamisen jälkeen kurssin yhteydessä järjestetään koe. Koe pidetään kirjallisen kokeen muodossa tai erityisestä syystä kirjallisen ja suullisen kokeen yhdistelmänä. Kokeessa osallistujan on osoitettava hallitsevansa vaarallisia aineita kuljettavien ajoneuvojen kuljettajan ammatissa vaadittavat tiedot, huomiokyky ja taidot. Osallistumisedellytyksenä on voimassa oleva vähintään B-luokan ajo-oikeus. Ajoneuvohallintokeskuksen 3.9.2007–3.9.2012 voimassa olevan ohjeen mukaan kaikki kokeet sisältävät monivalintatehtäviä sekä piirrostehtäviä (ajoneuvon merkintätehtäviä) (AKE 2/2007). Kokeeseen käytettävissä oleva aika on 50 min (taulukko 2).

Taulukko 2 Ajolupakokeen kysymysten määrä ja kokeeseen käytettävissä oleva aika (AKE 2/2007)

	Peruskurssin koe	Säiliökurssi n koe	Täydennyskurssin kokeet
Monivalintatehtävät kpl	16	16	16
Piirrostehtävät kpl	2	2	2
Käytettävä aika min	50	50	50

Kaikki kokeet ovat saman mallin mukaisia ja sisältävät yleisen osion sekä kaksi

kuljetustehtävää. Yleisessä osiossa on kuusi monivalintatehtävää. Kuljetustehtävissä on viisi tehtävänannossa annettuun kuljetukseen liittyvää monivalintakysymystä ja lisäksi ajoneuvon merkintätehtävä, josta käytetään myös nimitystä piirrostehtävä. (AKE 2/2007.)

ADR-ajolupakoe voidaan suorittaa myös suullisesti jos kokeen vastaanottaja pitää sitä tarpeellisena (Häkkinen ym. 2009, 1209). Käytännössä tämä vaatii diagnosoidun lukihäiriön. Ajolupakokeen kesto on silloin 1 h 30 min. Kokeen aikana kokeen suorittajalla saa olla esillä lakikokoelma Vaarallisten aineiden kuljetus tiellä sekä oppilaalle annettava opiskelumateriaali (koulutuskansio), jonka koulutusluvan haltija on toimittanut tiedoksi Liikenteen Turvallisuusvirastolle. Hyväksytyt koulutusmateriaalit on viimeisimmän tiedon mukaan tarjolla 16 eri yrityksellä tai yhteisöllä (AKE 3/2009). Koulutusluvan haltija saa käyttää koulutuksissaan vain sitä materiaalia, joka on hyväksytetty koulutuslupa. Kokeen valvojalla on oikeus tarkastaa kokeessa käytettävä materiaali. Koulutuksen aikana jaettua muuta materiaalia, esimerkiksi harjoitustehtäviä, ei saa pitää esillä kokeen aikana.

Koetehtävien aihepiirit perustuvat Liikenne- ja Viestintäministeriön päätökseen Vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä liitteen B luvun 8.2 kohdan 8.2.2.3.2 luetteloon (ajolupakoulutuksessa opetettavat asiat). (Häkkinen ym. 2009, 1208). Liikenteen Turvallisuusvirasto ylläpitää kokeen kysymyksiä ja laatii jokaista kurssimuotoa (perusajolupa, säiliöajolupa, perusajoluvan täydennys ja säiliöajoluvan täydennys) varten neljä erilaista kysymyssarjaa kulloinkin voimassaolevien määräysten mukaisesti. Kokeeseen osallistujat eivät saa tietoa kysymyksistä ennen koetta (Häkkinen ym. 2009). Samaten kurssin kouluttaja ei saa nähdä kysymyssarjoja. Kysymyssarjoissa on ollut eroa vaikeusasteissa, Liikenteen Turvallisuusvirasto pyrkii poistamaan erot tarkkailemalle eri koesarjojen läpäisyprosentteja (AKE 1/2008).

Monivalintatehtävissä on kolme vastausvaihtoehtoa, joista oikein voi olla yksi, kaksi tai kolme vaihtoehtoa, kuitenkin niin, että aina vähintään yksi on oikein (AKE 2/2007). Kokonaan oikein vastatusta tehtävästä annetaan yksi piste, osittain tai kokonaan väärin vastatusta tehtävästä nolla pistettä. Miinuspisteitä tai puolikkaita pisteitä ei anneta.

Piirrostehtävissä (kuljetusyksikön merkintätehtävissä) kokonaan oikein vastatusta tehtävästä annetaan yksi piste. Kokonaan tai osittain väärin vastatusta tehtävästä annetaan nolla pistettä. Merkintätehtävissä ajoneuvon merkitään kulloisenkin kuorman mukaiset kilvet ja tarvittaessa myös lipukkeet. Merkintätehtävissä kokonaan

oikein tehdystä merkinnästä annetaan yksi piste, osittain tai kokonaan väärin tehdystä nolla pistettä.

Taulukko 3 Ajolupakokeiden pistemäärät (AKE 2/2007)

	Maksimipistemäärä	Hyväksytyt
Peruskurssi	16+2=18	11
Säiliökurssi	16+2=18	11
Täydennyskurssit	16+2=18	11

Koe on suoritettu hyväksytysti, jos kokeen suorittaja saa kokeessa vähintään sarakkeessa Hyväksytyt (taulukko 3) ilmoitetun pistemäärän (AKE 1/2007).

Kokeessa hylätty henkilö voi suorittaa kokeen uudestaan aikaisintaan kolmen päivän kuluttua edellisestä kokeesta. Ajolupakurssin suorittamisen jälkeen koe pitää suorittaa hyväksytysti 12 kuukauden sisällä. Jos koetta ei läpäistä 12 kuukauden sisällä kurssista, kurssi pitää suorittaa uudelleen. Koesarjoja on neljä erilaista kutakin kurssityyppiä kohden. Ajolupakoulutuksen antaja ei saa nähdä kokeessa käytettäviä kysymyssarjoja.

Kokeen vastaanottaa Ajovarma Oy:n kokeen vastaanottaja, jolla on kokeen vastaanottoon vaadittu pätevyys. Pätevyysvaatimuksena on ajokokeiden vastaanottamiseen vaadittava pätevyys sekä voimassa oleva ADR-ajolupa. (AKE 1/2007, 2/2007.)

Ajolupakurssin suorittaneelle henkilölle annetaan kurssin suorittamisesta todistus, jossa on henkilön, kurssin ja kouluttajan tiedot. Todistuksen allekirjoittaa koulutusluvassa nimetty henkilö (AKE 1/2008). Todistuksen malli on varsin vapaamuotoinen, mutta kurssin laatu ja laajuus tulee kuitenkin aina merkitä kurssitodistukseen koulutusluvan edellyttämällä tavalla (liite 1). Osa kokeiden vastaanottajista säilyttää todistuksen kopioita ja vertaa uusintakokeeseen saapuneen henkilön todistusta kopioon.

4.6 ADR-ajolupa

Todistuksena suoritetusta koulutuksesta ja hyväksytystä kokeen suorittamisesta annetaan ADR-ajolupa (liite 5). ADR-ajolupa on väriltään oranssi ja taitettavissa keskeltä jolloin luvasta muodostuu nelisivuinen (Häkkinen ym. 2009). Ajoluvasta viivataan yli tarpeettomat kohdat kuten perusajoluvan suorittaneella kohta säiliöissä. Luvassa on sen myöntämispäivämäärä, viimeinen voimassaolopäivämäärä, myöntäjä, luvan omistajan nimi ja henkilötunnus sekä lupanumero. Luvan tiedot merkitään

rekisteriin. Seija Miettinen-Belleverguen mukaan pahvisesta ajolupamallista saatetaan luopua helpon väärennettävyyden takia 2011 ADR-sääntöuudistuksessa.

4.7 Koulutuksen hyväksyminen ja koulutuslupa

ADR-ajolupakoulutuksen antamista varten yrityksellä tai yhteisöllä täytyy olla Liikenteen Turvallisuusviraston myöntämä koulutuslupa (liite 1). Ajoneuvohallintokeskuksen ennen 1.1.2010 myöntämät koulutusluvut ovat voimassa koulutuslupaan merkittyyn ajankohtaan saakka, ellei lupaa peruta lupaehdoissa myöntämisen jälkeen tapahtuneiden muutosten takia. Koulutuslupa myönnetään kirjallisesta hakemuksesta viideksi vuodeksi kerrallaan. Yrityksellä tai yhteisöllä täytyy olla koulutuksesta vastaava johtaja, jolla on voimassa oleva ADR-ajolupa sekä Turvallisuusneuvonantajan pätevyys.

Hyväksymishakemukseen on liitettävä seuraavat asiakirjat(AKE ADR-koulutuslupahakemus):

- (a) *yksityiskohtainen koulutusohjelma, josta käy ilmi opetettavat asiat, aikataulu ja suunnitellut opetusmenetelmät*
- (b) *opetushenkilöstön pätevyys ja toiminta-alat*
- (c) *tiedot kurssien pitopaikoista ja opetusmateriaaleista sekä käytännön harjoittelun mahdollisuuksista*
- (d) *kursseille osallistumisen ehdot, esimerkiksi osallistujamäärä*

Liiteasiakirjoissa on oltava mukana sopimus hyväksytyyn koulutusmateriaalin käytöstä. Kurssien pitopaikkojen suhteen riittää tieto, että koulutusta järjestetään vain siihen soveltuvissa tiloissa, osoitetietoja ei tarvitse antaa. Käytännön harjoittelun toteutus voi olla hakemuksessa ilmoitettu ensisijaisuusjärjestyksessä, esimerkiksi harjoitus pyritään järjestämään yhteistyössä kurssipaikkakunnan pelastuslaitoksen kanssa ja jollei se ole mahdollista, yksityiseltä palveluntarjoajalta ostettuna tai oman, riittävän pätevän henkilökunnan järjestämänä. Pätevyudeksi on hyväksytty voimassaolevan Tulityökortti-kouluttajan pätevyys.

4.8 Kurssi-ilmoitus

Koulutusluvan haltijan tulee tehdä kirjallinen ennakko-ilmoitus ajolupakurssista koulutuksen valvojalle vähintään kymmenen päivää ennen ajolupakurssin alkua. Koulutusluvan haltijan ja koulutuksen valvojan välisellä sopimuksella ennakko-ilmoituksen ajankohdasta voidaan poiketa. Kurssi-ilmoituksesta tulee ilmetä kurssin pitoaika ja -paikka, kouluttajat, henkilökohtaisen käytännön harjoittelun toteutus, osallistujat sekä kurssiohjelma. Ilmoituksen antamisen jälkeen tapahtuneista

muutoksista kurssijärjestelyissä tai osallistujatiedoissa on ilmoitettava koulutuksen valvojalle (AKE 1/2009). Jos koulutus pidetään muulla paikkakunnalla kuin koulutusluvassa mainitun valvojan toimialueella, on ilmoitus tehtävä myös kyseisen toimialueen ajolupakoulutuksen valvojalle. Kokeiden vastaanottoa varten valvoja tarkistaa ilmoituksessa annettujen osallistujien ajo-oikeuden ja täydennyskurssien kohdalla myös ADR-ajoluvan voimassaolon (AKE 1/2009).

Liikenteen Turvallisuusvirasto on siirtänyt kokeiden vastaanoton ja valvonnan Ajovarma Oy:lle. Käytännössä koulutuksen järjestäjä sopii koulutuspaikkakunnan tai toimialueen Ajovarma Oy:n kokeen vastaanottajan kanssa koulutuksen järjestelyistä, erityisesti kokeen osalta. Kurssi-ilmoitus tehdään sähköpostitse ja ilmoituksen kopio lähetetään koulutusluvan haltijan varsinaiselle valvojalle. Valvoja määrätty koulutusluvan haltijan (yrityksen tai yhteisön) kotipaikkakunnan mukaan, ollen kyseisen paikkakunnan Ajovarma Oy:n paikallisjohtaja (liite 1).

4.9 Valvonta

Ajolupakoulutuksen valvonnalla pyritään koulutuksen laadun kehittämiseen sekä koulutuksen lupaehtojen noudattamisen varmistamiseen. Valvontaa suoritetaan kurssien etukäteisilmoituksilla, koulutustilaisuuksien aikana sekä koetilaisuuksien yhteydessä (Asetus vaarallisten aineiden kuljettajien ajoluvasta 1112/1998). Koulutuksen valvoja seuraa myös oppilaiden koetuloksia ja niiden kehitystä valtakunnalliseen keskiarvoon verrattuna.

Koulutuksien valvojana toimii ensisijaisesti koulutusluvan kohdassa 6 (liite 1) mainittu valvoja. Valvoja määrätty koulutusluvan haltijayrityksen päätoimipaikan sijainnin mukaan. Mikäli koulutus tapahtuu kyseisen valvojan toimialueen ulkopuolella, koulutusta valvoo se valvoja, jonka toimialueella koulutus tapahtuu (AKE 1/2009).

4.10 Tarkastuskäynnit koulutuksissa

Tarkastuskäynnistä voidaan ilmoittaa valvojan harkinnan mukaan etukäteen koulutusluvan haltijalle. Valvontakohteet on voitava todeta opetuksen häiriintymättä. Valvontakohteita ovat kurssin etukäteisilmoitus, tuntiohjelman mukainen toteutus, hyväksytyyn materiaalin käyttö, havaintovälineiden käyttö, käytännön harjoittelu sekä koulutustilojen sopivuus.

Tarkastuksen tulokset täytetään lomakkeelle. Tarkastuksen tekijä toimittaa tarkastuksen

tuloksen Liikenteen Turvallisuusvirastolle kahden viikon sisällä (AKE 1/2008). Tarkastuslomakkeen kopio toimitetaan tarkastuksen kohteena olevalle koulutusluvan haltijalle.

Tarkastuksia pyritään suorittamaan vähintään kerran vuodessa koulutusluvan haltijaa kohden. Tarkastuskäyntejä suoritettiin vuonna 2008 yhteensä 65 kpl (AKE 1/2009). Voimassaolevia koulutuslupia samana vuonna oli 78 kpl, joten tarkastuskäynneillä valvonta ei ollut täysin kattava.

4.11 Menettelytavat koulutuksen puutteissa

Koulutuksessa havaituista puutteista huomautetaan suullisesti tai kirjallisesti. Kirjallinen huomautus on vakavampi ja johtaa uusintatarkastukseen, jolla pyritään varmistamaan, että kyseinen puute on korjattu. Vuonna 2008 tehdyissä tarkastuksissa huomautettiin suullisesti kuutta kouluttajaa ja annettiin yksi kirjallinen huomautus (AKE 1/2009). Mikäli havaittu puute tai rike katsotaan vakavaksi, koulutuksen valvoja tekee toimenpidepyynnön koulutusluvan myöntäjälle Liikenteen Turvallisuusvirastolle. Liikenteen Turvallisuusvirasto antoi yhden suullisen huomautuksen vuonna 2008 (AKE 1/2009). Jos koulutuksen valvojalle tulee tietoon jokin seikka, jonka perusteella on syytä epäillä, että koulutusluvan haltijalla ei ole enää edellytyksiä koulutuksien järjestämiseen, tulee valvojan ilmoittaa tästä kirjallisena Liikenteen Turvallisuusviraston ammattiliikenneyksikköön.

Liikenteen Turvallisuusvirasto päättää koulutuksen valvojan raportin perusteella toimenpiteistä koulutusluvan haltijaa kohtaan. Vakavaksi katsotuissa rikkomuksissa pyydetään koulutusluvan haltijalta selvitys asiasta. Jos rikkomukset ovat jatkuvia ja vakavia, koulutuslupa voidaan peruuttaa.

5 ADR-KULJETUKSISSA JA -KOULUTUKSISSA HAVAITUT PUUTTEET

ADR-kuljetusten valvonnan ylin johto kuuluu Liikenne- ja viestintäministeriölle. Maantiekuljetuksia valvoo edellä mainitun ministeriön ohjeistuksen mukaan Poliisiviranomaiset yhdessä Rajavartio- ja Tullilaitoksen sekä satamaviranomaisten kanssa (Laki vaarallisten aineiden kuljetuksesta, lisäys124/2001). Jälkimmäiset

keskittyvät kansainvälisten kuljetusten valvontaan ja osallistuvat kotimaan kuljetusten valvontaan vain erityistapauksissa, lähinnä tehovalvontaiskuissa. Tarkastukset kohdistuvat tiekuljetuksiin ja niihin liittyvään tilapäiseen säilytykseen. Satama-, varasto- tai tehdasalueella voidaan suorittaa tarkastuksia, jos kuljetusta on VAK-lain mukaan pidettävä maantiekuljetuksena (Laki vaarallisten aineiden kuljetuksesta 719/1994).

Valvontatarkastukset on suoritettava paikoissa, joissa ajoneuvon tarkastuksesta tai pysäyttämisestä aiheutu vaaraa liikenteelle tai ympäristölle (Asetus vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä, lisäys 250/2005). Tarkastuspaikalla pitää olla myös mahdollisuus saattaa kuljetus asianmukaiseen kuntoon, jos kuljetuksessa havaitaan puutteita esimerkiksi kuormauksen osalta. Tarkastuksen suorittaja antaa ajoneuvon kuljettajalle tarkastusluettelosta (liite 6) jäljennöksen todistukseksi tarkastuksen suorittamisesta (Asetus vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä 194/2002).

Tarkastuksista tehdään noin 40 % pääkaupunkiseudulla kohdistetussa valvonnassa. Samaten valvontaresursseja keskitetään eniten kappaletavarakuljetuksiin niissä säiliökuljetuksia useammin havaittujen puutteiden takia. Osassa tien päällä tehdyistä tarkastuksista puutteet ovat johtuneet selkeästi aineen lähettäjän virheellisestä toiminnasta. Tästä syystä valvontaa on alettu kohdistaa enemmän vuodesta 2009 alkaen myös vaarallisia aineita lähettäviin yrityksiin. (Jaakkola 2009)

5.1 Valvonnassa havaitut puutteet

Poliisi, rajavartio- ja tullilaitos raportoivat kukin vuosittain Liikenne- ja viestintäministeriölle suorittamiensa tarkastusten kokonaismäärän ja todettujen rikkomusten määrän. Yleisimmin havaitut puutteet kuljetuksissa ovat puutteelliset kuljetusasiakirjat, adr-varusteet sekä ajoneuvon tai kollojen puutteellinen merkintä sekä kuorman varmistaminen. Rikkomusten jakaumasta ei ole saatavissa tilastotietoa. Seuraamuksien määrä on vuosina 2005–2007 (taulukko 4) pysynyt jatkuvasti korkealla, noin 40 % tarkastuksista havaitaan puutteita kuljetuksessa.

Taulukko 4 ADR-kuljetusten valvontatarkastukset ja havaitut rikkeet 2005–2007 (Timo Jaakkola)

Vuosi
2005
2006
2007

Tarkastuksia kpl

1853

1730

2030

Kunnossa

1099

1010

1202

Seuraamuksia kpl

754

720

828

Rikkomusten vakavuuden perusteella poliisi voi turvaamistoimenpiteenä ottaa haltuunsa kuljettajan ADR-ajoluvan määräajaksi tai pysyvästi.

(Jaakkola 2009.)

5.2 Ajolupakoulutusten ongelmakohtat

ADR-ajolupakoulutuksessa on tällä hetkellä joitakin ongelmakohtia. Tässä osiossa esitellään ADR-ajolupakouluttajan näkökulmasta joitakin ajolupakoulutusten epäkohtia. Epäkohdat perustuvat pääasiassa opinnäytetyön tekijän kokemuksiin ja havaintoihin Suomen tekniikkaopisto Oy:n vuosien 2008–2009 aikana pitämällä ADR-ajolupakursseilla. Työn tekijä on toiminut kouluttajana kyseisenä ajanjaksona yhteensä 22 ADR-ajolupakurssilla (taulukko 5).

Taulukko 5 Suomen tekniikkaopisto Oy:n ADR-ajolupakurssit 2008-2009

Peruskurssi

Säiliökurssi

Täydennyskurssi

Yhteensä

Teemu Javanainen

14 kpl

3 kpl

5 kpl

22 kpl

Muu kouluttaja

12 kpl

6 kpl

4 kpl

22 kpl

Yhteensä

26 kpl

9 kpl

9 kpl

44 kpl

Toiset 22 ADR-ajolupakurssia on pidetty muiden kouluttajien toimesta työn tekijän valvonnassa, koulutusluvan ehtojen mukaisesti. Kyseisille kursseille on osallistunut yhteensä 417 henkilöä.

5.2.1 Ajolupakokeiden palautejärjestelmä

Eräänä ajolupakoulutusten epäkohtana voidaan pitää ajolupakokeiden palautejärjestelmää. Kaikissa tapauksissa kokeen suorittaja ei saa tietää edes tekemiensä virheiden määrää, sillä kokeesta saatu palaute on ainoastaan hyväksytty/hylätty. Vaikka osa kokeen vastaanottajista kertoo kokeen pistemääräisen tuloksen kokeen suorittajalle sekä kouluttajalle, tämä tieto ei auta virheiden tai puutteellisten tietojen paikkaamisessa. Kokeen suorittaja on esimerkiksi voinut käsittää ajoneuvon merkitsemisen väärin ja jatkaa käytännön työssä tämän väärän käsityksen pohjalta. Tällä perusteella käytännön työhön olisi etua siitä, että kokeesta annettavassa palautteessa kokeen suorittaja saisi tietää, missä kysymyksissä hän on tehnyt virheen.

Virheiden käsittely auttaisi myös ajolupakoulutusten kouluttajia koulutusten kehittämisessä sekä virheiden poistamisessa koulutuksista. Henkilökohtaisesti opetin erään vastuukysymyksiin kuuluvan asian väärin ensimmäiset kahdeksan pitämäni ajolupakurssia loppuvuodesta 2007 syksyyn 2008, kyseisillä kursseilla oli yhteensä 114 osallistujaa. Virhe johtui opetusmateriaalissa olleesta virheellisestä tiedosta, johon luotin varmistamatta kyseistä asiaa lakikokoelmasta Vaarallisten aineiden kuljetus tiellä 2007. Virheellinen opetus paljastui lopulta ajolupakokeen vastaanottajan ottaessa yhteyttä kokeen jälkeen: hän oli kiinnittänyt huomiota vastaukseen, joka oli kaikilla kokeen suorittaneilla väärin.

Palautejärjestelmä auttaisi myös nopeuttamaan mahdollisten koesarjoissa olevien virheiden poistamista (AKE 1/2008), nykyisessä järjestelmässä koesarjoja korjataan ja muutellaan lähinnä läpäisyprosenttien poikkeamien perusteella.

5.2.2 Radioaktiivisten aineiden ylimitoitettu ajankäyttö koulutuksissa

ADR-perusajolupakurssiin sisältyy pakollisena radioaktiivisia aineita käsittelevät neljä oppituntia. Oppitunneilla on käsiteltävä vähintään:

- (a) *ionisoivaan säteilyyn liittyvät erityiset vaaratilanteet*
- (b) *radioaktiivisten aineiden pakkaamista, käsittelyä, yhteenkuormausta ja säilytystä koskevat erityisvaatimukset*
- (c) *erikoistoimenpiteet mahdollisessa onnettomuustilanteessa, jossa on mukana radioaktiivista ainetta* (Häkkinen ym. 2009).

Vaarallisten aineiden kuljetukset 2007 -selvityksessä ei ollut mukana luokan 7 radioaktiivisten aineiden kuljetuksia, koska merkittävät kyseisen aineluokan kuljetukset vaativat aina erikoisluvan ja ovat siten viranomaisten tiedossa. Lisäksi kyseisten kuljetusten tonnimäärien julkinen tiedottaminen saattaisi aiheuttaa haittaa kyseisten kuljetusten turvallisuudelle (Häkkinen 2009).

Säteilyturvakeskuksen mukaan Suomessa eri kuljetusmuodoissa kuljetetaan vuodessa noin 20 000 radioaktiivisia aineita sisältävää lähetystä. Näistä suurin osa koostuu radiolääkeaineista. Valtaosa näistä lähetyksistä on määrältään vähäisiä ja eivät ylitä vapaarajaa. (Säteilyturvakeskus 2010.)

Tätä taustaa vasten neljän oppitunnin vaatimusta ADR-perusajolupakurssilla voidaan pitää liioiteltuna. Luokan 7 opetuksen tulee kuitenkin olla kaikilta osin opetussuunnitelman mukainen ja kestää vaadittava tuntimäärä (AKE 1/2009). Tämä voi aiheuttaa niin sanotun tikusta asiaa -ilmiön: kouluttaja joutuu väkisin venyttämään sisällöltään vähäisen ja kokonaisuuden kannalta melko vähämerkityksellisen osion kestoa vaadittavaan tuntimäärään.

5.2.3 Säiliölupaan sisältyvä perusajolupa

Säiliöajolupaan vaaditaan aina pohjalle perusajolupa. Täydennyskurssin kokeessa säiliöajoluvan omaavan pitää pystyä vastaamaan myös perusajolupakurssin kysymyksiin eli kysymyksiin, jotka koskevat kappaletavarakuljetuksia tai irtotavarakuljetuksia muissa kuin säiliöissä (AKE 1/2007). Osa säiliöajoneuvoa

työkseen kuljettavista henkilöistä kokevat oikeuden kappaletavarakuljetuksiin turhaksi ja vaikeuttavan tarpeettomasti ajoluvan uusintaa. Tätä vaikutelmaa tukee vuoden 2008 koetilasto: täydennyskokeiden hylkäysprosentti oli perusajoluvan osalta 10,1 % ja säiliöajoluvan osalta 20,2 % eli kaksinkertainen (AKE 1/2009). Edellisenä vuotena prosenttiosuudet olivat samansuuntaisia ollen 8 % ja 15 % (1/2008). Aiempien, ADR 2005 -säännösten mukaisissa ADR-täydennyskurssin kokeissa perusajoluvan uusijoilla hylkäysprosentti oli 5 % ja säiliöajoluvan uusijoilla 6,8 % (AKE 1/2007). Tuolloin säiliöajoluvan uusijoiden koekysymykset koskivat vain säiliökuljetuksia.

Seminaaripuheessaan 25.3.2009 SKAL Ry:n vastaava ADR-kouluttaja Eino Simonen otti esiin saman ongelman, johon olin työssäni törmännyt: erityisesti ikääntyvillä kuljettajilla on vaikeuksia kahden päivän mittaisen kurssin aikana palauttaa mieleen kappaletavarakuljetuksien määräyksiä. Keskustelin aiheesta Liikenne- ja viestintäministeriön yli-insinööri Liisa Virtasen kanssa seminaarissa 24.4.2009, ja hän kertoi saaneensa yhteydenottoja aiheen tiimoilta. Ajolupauudistus aiotaan ottaa käsittelyyn ADR 2011 -määräysten uudistustyön yhteydessä. Toteutuessaan tämä antaisi mahdollisuuden jatkossa valita, uusiiko pelkän säiliöajoluvan vai säiliöajoluvan, johon sisältyy kappaletavaran kuljetusoikeus. Uudistus helpottaisi erityisesti ikääntyvien säiliöautonkuljettajien, jotka eivät työssään tarvitse oikeutta kuljettaa vaarallisia aineita kappaletavarana, ADR-ajoluvan uusimisprosessia.

5.3. Johtopäätökset koulutuspuutteiden ja liikenteen valvonnassa havaittujen puutteiden korrelaatiosta

Tässä luvussa pohditaan ADR-koulutusten ja -ajolupakoulutusten puutteiden vaikutusta kuljetusten valvonnassa havaittuihin rikkeisiin (taulukko 4).

Luvussa 5.2 esitellyissä kuljetusvalvonnassa ilmenevistä puutteista osa johtuu lähettävien yritysten puutteellisesta toiminnasta. Lähettäjän velvollisuuksia on aineen oikea luokittelu, pakkaaminen, pakkausten merkintä ja vaadittavin tiedoin varustetun rahtikirjan toimittaminen (Asetus vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä, lisäys 250/2005).

Lähettävästä yrityksestä johtuvien kuljetuspuutteiden suhteellisesta määrästä ei ole saatavissa tilastotietoa. Vaarallisia aineita lähettävän yrityksen on koulutettava henkilöstönsä mutta koulutusten sisältöä, laajuutta ja kattavuutta ei tehokkaasti valvota, koulutusta koskevat tiedot on pyydettyä esitettävä kuljetuksia valvoville viranomaisille (Laki vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä, 215/2005). Puutteellisen

koulutuksen voi olettaa helpommin johtavan edellä mainittuihin kuljetuksissa ilmeneviin rikkeisiin.

5.3.1 Turvallisuusneuvonantajajärjestelmän hyödyntäminen

Turvallisuusneuvonantajan nimeämisvelvollisuuden alaisten yritysten on pyydettäessä ilmoitettava käyttämänsä turvallisuusneuvonantajan nimi viranomaisille (Asetus vaarallisten aineiden maakuljetusten turvallisuusneuvonantajasta 274/2002). Käytännössä tämä tarkoittaa lähinnä onnettomuustapauksia tai tienvarsitarkastuksia joissa kuljetuksessa ilmennyt puute johtuu turvallisuusneuvonantajan toiminnasta. Tämä on johtanut siihen, että osa yrityksistä ei ole lainkaan nimennyt turvallisuusneuvonantajaa tai turvallisuusneuvonantaja toimii yrityksessä vain nimellisesti. Pitämälläni ADR-täydennyskursseille osallistuvista kuljettajista noin 70-80 % ei osaa nimetä yrityksensä turvallisuusneuvonantajaa, kappaletavaraa kuljettavissa yrityksissä osuus on vielä suurempi.

Turvallisuusneuvonantajajärjestelmän täysimittainen hyödyntäminen edellyttäisi aktiivisempaa yhteistyötä kuljettajien ja turvallisuusneuvonantajien välillä. Erityisesti satunnaisesti kappaletavarana vaarallisia aineita kuljettavat kuljettajat eivät aina ole täysin perillä määräyksistä tai heillä on vanhentunutta tietoa.

5.3.2 Ajolupakoulutuksen painopisteet

Ajolupakoulutuksien nykyinen painopiste on vastuukysymyksissä, kuljetusyksikössä vaadittavissa varusteissa sekä pakkausten ja kuljetusyksikön merkinnöissä. Koesarjasta riippuen vastuukysymyksistä voi saada jopa yli puolet kokeen läpipääsyyn vaadittavasta 11 pisteestä. Käytännön kuljetustyön kannalta vastuukysymysten hallitseminen, varsinkin kun kokeessa vastaukset haetaan taulukosta tai tekstistä, ei kuitenkaan välttämättä auta toimimaan kuljetuksissa oikealla tavalla.

5.4 Kehitysehdotukset

Tähän lukuun on kerätty opinnäytetyön tekijän omia ehdotuksia ADR-lainsäädännön, valvonnan ja koulutuksien uudistamiseksi. Näkemykset perustuvat ajolupakouluttajana koettuihin seikkoihin.

Osa kehitysehdotuksista on hyvin vaikeasti toteutettavissa, esimerkiksi kansainvälisen lainsäädännön yksinkertaistaminen on erittäin vaikeaa toteuttaa käytännössä. Yksinkertaistaminen on lisäksi varsin subjektiivinen käsite. Sen sijaan kansallisesti toteutettava valvonnan tehostaminen ja sen painopisteiden muuttaminen on mahdollista toteuttaa, jos halua tähän löytyy riittävästi ja muutoksilla saavutettaisiin sellaista etua, että muutosten teko olisi kannattavaa.

5.4.1. ADR-lainsäädäntö ja lähettäjän vastuu

Vaarallisten aineiden kuljettamista koskeva lainsäädäntö on paisunut valtavan suureksi määräysten ja säännösten viidakoksi. Monilla määräyksillä on lisäksi aine- tai aineluokkakohtaisia poikkeuksia. Esimerkiksi kuljetusyksikkökohtaisissa määrään liittyvissä vapautuksissa, vapaarajassa, on kahdeksan aineen joukko, joilla on poikkeuksellinen vapaaraja 50 l/kg. Kyseisen poikkeuksen tapaiset yksityiskohdat hankaloittavat vapaarajan määrittämistä, koska kuljetettavan aineen kohdalla täytyy aina ottaa poikkeuksen mahdollisuus huomioon. (Häkkinen ym. 2009, 130.)

Vapaarajan määrittäminen kuuluu kuljetuksen suorittajan ja kuljettajan vastuulle (Laki vaarallisten aineiden kuljetuksesta, lisäys 215/2005). Voidaan pohtia, voisiko osan vastuusta siirtää lähettävälle yritykselle rahtikirjaan tehtävällä merkinnällä. Yksittäisen, vapaarajan ylittävän lähetyksen kohdalla rahtikirjamerkintä ”lähetyksellä ylittää vapaarajan” kertoisi yksiselitteisesti kuljettajalle vapaarajan ylittävän. Alle vapaarajan olevalla lähetyksellä merkintä voisi olla ”lähetyksellä ylittää vapaarajapistettä”. Vapaarajapiste ei ole virallinen termi mutta sitä käytetään yleisesti usean lähetyksen kuljetuksen vapaarajan määrittämisessä; yhteenlaskettujen pisteiden 1000 pisteen ylitys merkitsee vapaarajan ylittymistä.

5.4.2 Valvonnan lisääminen

Kuljetusten valvonnasta saatujen tulosten perusteella on syytä tienvarsitarkastusten lisäksi lisätä vaarallisia aineita lähettävien yritysten sekä kuljetusyritysten valvontaa (Jaakkola 2009). Lähettävien yritysten vastuulla olevilla aineen pakkaamisella ja pakkausmerkintöjen oikeellisuudella on merkittävä vaikutus kuljetuksen turvallisuuteen (Asetus vaarallisten aineiden kuljettajien ajoluvasta, lisäys 250/2005).

Kuljetusyritys on vastuussa siitä, että vaarallisia aineita kuljettava kuljetusyksikkö on asianmukaisesti miehitetty (Asetus vaarallisten aineiden kuljettajien ajoluvasta, lisäys

250/2005). Tämä tarkoittaa sitä, että säännösten edellyttäessä kuljettajalla on oltava ajolupa. Alle vapaarajan olevissa kuljetuksissa ajolupaa ei vaadita mutta kuljettajan pitää silti olla saanut yleistä koulutusta ja perehdytystä vaarallisten aineiden kuljettamisesta ja hänen on oltava perillä kuljetusta koskevista määräyksistä (Laki vaarallisten aineiden kuljetuksesta, lisäys 215/2005).

Vaarallisten aineiden kuljettamisen kanssa tekemisissä olevista yrityksistä ei ole olemassa rekisteriä. Rekisteröitymispakko helpottaisi kuljetusturvallisuuden valvontaa ja voisi koskea niitä yrityksiä, joilla on turvallisuusneuvonantajan nimeämisvelvollisuus. Tätä kautta turvallisuusneuvonantajan nimi tulisi suoraan viranomaisten tietoon ja helpottaisi tarvittaessa yhteydenottoa. Ylipäättänsä turvallisuusneuvonantajien asiantuntemusta voisi yrityksissä hyödyntää aktiivisemmin. Turvallisuusneuvonantajan pitäisi olla vaarallisten aineiden kuljettamisessa eräänlainen tukihenkilö, jolta voi tarvittaessa kysyä neuvoa. Nyt näin ei useinkaan ole, varsinkaan monissa kappaletavaraa kuljettavissa kuljetusyrityksissä. Kuljettajien pitäisi tarvittaessa pystyä soittamaan suoraan turvallisuusneuvonantajalle niissä tilanteissa, joissa tarvitaan neuvoja esimerkiksi vapaarajan suhteen.

5.4.3 Muutosehdotukset ajolupakoulutukseen

ADR-ajoluvan eriyttäminen perusajolupaan, pelkkään säiliöajolupaan ja laajaan ajolupaan, joka kattaisi kappaletavarakuljetukset, irtotavarakuljetukset sekä säiliökuljetukset, auttaisi ikääntyviä säiliöajoneuvon kuljettajia pysymään pidempään työelämässä. Nykyinen järjestelmä, jossa säiliöajolupa sisältää myös kappaletavaran ajo-oikeuden, hankaloittaa säiliöajoneuvon kuljettajien ajoluvan uusimista. Säiliöajoluvan eriyttäminen perusajoluvasta voisi auttaa myös työurien pidentämisessä.

Perusajolupakoulutuksen painopistettä voisi muuttaa nykyisestä mallista enemmän käytännön kuljetuksiin painottuvaksi. Nykyisessä mallissa koulutus tähtää lähinnä kokeen läpäisyyn, ei kuljetuksien turvalliseen ja säännösten mukaiseen suorittamiseen. Kokeissa 2/3 pisteistä tulee kuljetustehtävistä mutta kyseiset tehtävät ovat varsin teoreettispainotteisia ja vastuukysymysten osuus on ylikorostunut.

Ajolupakoulutukseen sisältyvä käytännön harjoittelu tähtää tällä hetkellä vain onnettomuustilanteessa toimimiseen. Lisäämällä perusajoluvan koulutukseen osion käytännön harjoittelua koskien kuormankäsittelyä ja -varmistamista, parannettaisiin koulutuksen vastaavuutta käytäntöön. Osio voisi käsittää esimerkiksi ajoneuvon

lastaamisen IBC-astialla, terästynnyreillä ja pahvilaatikoilla, kuorman varmistamisen, varusteiden ja asiapapereiden tarkistamisen, ajoneuvon kuorman mukaisen merkinnän sekä muut ajoneuvon kuormaamiseen liittyvät toimenpiteet. Kyseisen kaltainen lisäosio tosin lisäisi huomattavasti koulutuksen kustannuksia nykyisestä.

6 YHTEENVETO

Koulutusjärjestelmä vaarallisten aineiden kuljettamisessa on kaksijakoinen. Kuljettajien ajolupakoulutukseen vaaditaan aina Liikenteen Turvallisuusviraston Trafin myöntämä koulutuslupa. Useimmat koulutusluvut on tosin myönnetty ennen valtionhallinnon organisaatiouudistusta, jolloin niiden myöntäjä oli Ajoneuvohallintokeskus AKE.

Ajolupakoulutuksia valvotaan tehokkaasti koulutuksien ennakoilmoituksin, vuosittaisilla valvontakäynneillä sekä tarkkailemalla kokeessa saavutettuja pistemääriä ja kokeen läpäisyprosentteja kunkin ajolupakouluttajan kohdalla. Valvonta tapahtuu Ajovarma Oy:n toimesta, joka samalla vastaanottaa ajolupakokeet. Valvonta ja kokeiden vastaanotto tapahtuu Liikenteen Turvallisuusviraston ja Ajovarman välisellä sopimuksella.

Muissa kuin ajolupakoulutuksissa koulutusten järjestämisoikeutta ei säännellä. Työnantajan pitää varmistaa, että vaarallisten aineiden kuljettamisen parissa työskentelevillä on tarpeellinen perehdytys ja koulutus. Koulutukset jakaantuvat tiedostavaan ja tehtäväkohtaiseen koulutukseen sekä turvallisuus- ja täydennyskoulutukseen. Koulutusten sisällöstä tai pituudesta ei ole tarkkoja säädöksiä. Suoritettujen koulutusten valvonta tapahtuu mahdollisen kuljetusvalvonnan yhteydessä. Kuljetuksiin kohdistuvassa valvonnassa havaittujen rikkeiden suuresta suhteellisesta osuudesta tehtyihin tarkastuksiin nähden voidaan tehdä johtopäätös, etteivät koulutukset täysin palvele käytännön kuljetuksia.

Tästä huolimatta vaarallisten aineiden kuljetuksissa tapahtuu varsin vähän onnettomuuksia, joissa kuljetettava aine aiheuttaa vaaraa. Suurin osa on tavallisia liikenneonnettomuuksia.

Turvallisuusneuvonantajien nykyistä aktiivisempi rooli yrityksissä voisi vähentää tienvarsitarkastuksissa todettuja rikkeitä. Yrityksissä, joissa ei ole aktiivisesti toimivaa turvallisuusneuvonantajaa, kuljettajien vastuulla on suuri rooli. Harvoin vaarallisia aineita kuljettava kuljettaja saattaa rikkoa säännöksiä puhtaasti tietämättömyyttään.

Kuvat

Kuva 1 Kemikaalisukeltajien pukujen jälkipuhdistus, s. 14

Taulukot

Taulukko 1 Voimassa olevat Turvallisuusneuvonantajan pätevyudet 2006–2008, s. 17

Taulukko 2 Ajolupakokeen kysymysten määrä ja kokeeseen käytettävissä oleva aika, s. 22

Taulukko 3 Ajolupakokeiden pistemäärät, s. 23

Taulukko 4 ADR-kuljetusten valvontatarkastukset ja havaitut rikkeet 2005–2007, s. 29

Taulukko 5 Suomen tekniikkaopisto Oy:n ADR-ajolupakurssit 2008–2009, s. 30

LÄHTEET

AKE, ADR-tiedote 1/2007. 20.5.2007

AKE, ADR-tiedote 2/2007. 27.8.2007

AKE, ADR-tiedote 1/2008. 15.2.2008

AKE, ADR-tiedote 1/2009. 14.4.2009

AKE, ADR-tiedote 3/2009. 15.9.2009

Asetus vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä 194/2002 lisäyksineen:
283/2003, 250/2005, 536/2007, 263/2009

Asetus vaarallisten aineiden kuljettajien ajoluvasta 1112/1998 lisäyksineen:
179/1995, 274/2002, 294/2005

Asetus vaarallisten aineiden maakuljetusten turvallisuusneuvonantajasta
274/2002 lisäyksineen: 264/2009

Häkkinen, A. 2009. Vaarallisten aineiden kuljetukset 2007, viisivuotisselvitys.
Liikenne- ja viestintäministeriö 20.10.2009

Häkkinen, A., Miettinen-Bellevergue, S., Suominen, M. & Virtanen, L. (toim.)
Vaarallisten aineiden kuljetus tiellä 2009. Helsinki: Edita Publishing Oy

Laki säteilyn käytöstä 592/1991

Laki vaarallisten aineiden kuljetuksesta 719/1994 lisäyksineen: 124/2001,
215/2005

Mikkonen, P. & Pietikäinen, P. 2005. Maakuljetustermiinaalit ja vaarallisten
aineiden kuljetukset. Liikenne- ja viestintäministeriö 12.7.2005

Häkkinen, A. & Jaakkola, T. 2009. Muuttuvat määräykset ja turvallisuus
-seminaari 25.3.2009. SKAL Ry. Helsinki.

Miettinen-Bellevergue, S & Virtanen, L. 2009. Vaarallisten aineiden uudet
kuljetusmääräykset –seminaari 22.4.2009. DGM Oy. Vantaa.

Suomen Tekniikkaopisto Oy
Pohjolankatu 2
96100 ROVANIEMI

Päiväys 18.12.2007
Dnro 20813/303/2007
Viite Ajoneuvohallintokeskukseen 17.12.2007
saapunut hakemuksenne.

Ajoneuvohallintokeskus
Fabianinkatu 32
PL 120
00101 Helsinki
Puhelin: 0100 7800
Faksi: (09) 6185 3600
www.ake.fi

Asia **ADR-koulutuslupa**

Säädösperusta Asetus vaarallisten aineiden kuljettajien ajoluvasta, 7 §.

Hakija, jota päätös koskee **Suomen Tekniikkaopisto Oy**

Päätös Ajoneuvohallintokeskus myöntää luvan koulutuksen antamiseen.

Ehdot ja rajoitukset

1.
Hyväksyminen koskee seuraavia kursseja:
Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen 13.4.2005/312 liitteen B, kohdan 8.2.2.4 tarkoittamia **peruskursseja** ja **säiliökursseja**, sekä kohdan 8.2.2.5 tarkoit-
tama **täydennyskursseja**.
2.
Tämän päätöksen kohdassa 1. mainittu kurssin laatu ja laajuus tulee merkitä kurs-
sin suorittaneille annettavaan todistukseen.
3.
Koulutuksesta vastaavana johtajana toimii **Teemu Javanainen**.
4.
Lupa on voimassa **18.12.2012** saakka, mutta se voidaan peruuttaa tai sitä voidaan
muuttaa, mikäli aihetta siihen ilmenee.
5.
Opetuksessa käytetään hakemuksessa mainittua oppimateriaalia. Oppilaalle annet-
tavaan oppimateriaaliin tehtävät muutokset toimitetaan tiedoksi Ajoneuvohallinto-
keskukselle.
6.
Opetusta valvoo Lapin ajolupakoulutuksen valvoja.

7.

Opetuksesta on annettava valvojalle seuraavat tiedot kirjallisesti vähintään 10 vrk ennen kunkin kurssin alkamista, ellei ajolupakoulutuksen valvojan kanssa toisin sovita:

- kurssiohjelma, josta selviää kurssin aika, paikka, luennoitsijat ja luku-järjestys
- luettelo osallistujista

Mikäli koulutusta järjestetään muun kuin kohdassa 6 mainitun ajolupakoulutuksen valvojan toimialueella, tulee myös kyseiselle valvojalle toimittaa vastaavat ennakkotiedot sekä kopio tästä koulutusluvasta.

Tämä päätös ei muuta sitä, mitä muutoin on säädetty vaarallisten aineiden kuljetamisesta tiellä.

Yksikönpäällikkö Ari Herrala

Ylitarkastaja

Pekka Kärkkäinen

Maksu 70 Euroa
Ei ALV:ssa tarkoitettu myynti

Liite Valitusosoitus hallinto-oikeudelle

Tiedoksi Liikenne- ja viestintäministeriö, vaarallisten aineiden kuljetusyksikkö
Ajovarma Oy, Rovaniemi
Ajovarma Oy, pääkonttori

Liite 2
1(23)

Laki vaarallisten aineiden kuljetuksesta 2.8.1994/719
Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 LUKU
Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on ehkäistä ja torjua vahinkoa ja vaaraa, jota vaarallisten aineiden kuljetus saattaa aiheuttaa ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle.

2 § (8.4.2005/215)

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan vaarallisten aineiden kuljetukseen:

- 1) tiellä;
- 2) rautatiellä ja muussa raideliikenteessä;
- 3) ilma-aluksessa Suomen alueella ja suomalaisessa ilma-aluksessa Suomen alueen ulkopuolella;
- 4) suomalaisessa aluksessa Suomen vesialueilla ja Suomen vesialueiden ulkopuolella sekä ulkomaisessa aluksessa Suomen vesialueilla.

Tätä lakia sovelletaan vaarallisten aineiden kuljetukseen myös satama-alueella, lentopaikalla ja muussa terminaalissa. Näissä paikoissa tätä lakia sovelletaan myös vaarallisten aineiden tilapäiseen säilytykseen.

Tämä laki ei koske:

- 1) vaarallisten aineiden meri- ja sisävesikuljetusta irtolastina eikä neste- ja kaasusäiliöaluskuljetusta;
  - 2) tehdas- ja varastoalueella tapahtuvaa vaarallisten aineiden varastointia, siirtoa tai muuta käsittelyä silloin, kun toimenpide ei kiinteästi liity tie-, rautatie-, alus- tai ilmakuljetukseen;
  - 3) vaarallisten aineiden kuljetusta huvialuksella, jonka pituus on alle 45 metriä.
- Kuljetuksen lisäksi tätä lakia sovelletaan 1 ja 2 momentissa tarkoitettuun vaarallisten aineiden kuljetukseen tarkoitettuihin pakkauksiin, säiliöihin ja ajoneuvoihin.

3 § (8.4.2005/215)

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *vaarallisella aineella* ainetta, joka räjähdys-, palo-, tartunta- tai säteilyvaarallisuutensa, myrkyllisyytensä, syövyttävyytensä taikka muun sellaisen ominaisuutensa vuoksi saattaa aiheuttaa vahinkoa ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle; mitä tässä laissa säädetään vaarallisesta aineesta, sovelletaan myös vaarallisiin seoksiin, esineisiin, välineisiin, tavaroihin, tyhjiin pakkauksiin, muuntogeenisiin organismeihin ja mikro-organismeihin;

Liite 2
2(23)

- 2) *kuljetuksella* vaarallisen aineen ja vaarallista ainetta sisältävän kollin ja säiliön varsinaista kuljetusta, kuljetusvälineeseen kuormaamista, lastaamista, purkamista ja käsittelyä;
- 3) *tilapäisellä säilytyksellä* ajoneuvossa, rautatievaunussa, kontissa, kuljetussäiliössä ja terminaalissa tapahtuvaa tilapäistä säilytystä, joka liittyy kiinteästi kuljetustapahtumaan;
- 4) *tiekuljetuksella* tieliikennelaissa (267/1981) tarkoitettulla tiellä tapahtuvaa kuljetusta ja tilapäistä säilytystä sekä satama-, varasto- ja tehdasalueella, lentopaikalla tai muulla

vastaavalla alueella tapahtuvaa kuljetusta silloin, kun se liittyy kiinteästi tieliikennelaissa tarkoitettulla tiellä tapahtuvaan kuljetukseen; tiekuljetukseksi katsotaan lisäksi maastoliikennelaissa (1710/1995) tarkoitettussa maastossa tapahtuva kuljetus siten kuin tällaisesta kuljetuksesta tarkemmin säädetään valtioneuvoston asetuksella;

5) *rautatiekuljetuksella* rataverkolla tapahtuvaa kuljetusta mukaan lukien ratapihoilla tapahtuva vaunujen käsittely ja tilapäinen säilytys sekä kollojen käsittely terminaalissa samoin kuin satama-, varasto- ja tehdasalueiden tai vastaavien alueiden raideliikennettä silloin, kun se liittyy kiinteästi rautatiekuljetukseen;

6) *aluskuljetuksella* kuljetusta kappaletavarana aluksella pakkauksissa, kuljetussäiliöissä, konteissa tai muulla vastaavalla tavalla;

7) *ilmakuljetuksella* kuljetusta ilma-aluksella;

8) *ministeriöllä* liikenne- ja viestintäministeriötä;

9) *tarkastuslaitoksella* organisaatiota, jolla on oikeus suorittaa vaarallisten aineiden kuljetukseen tarkoitettujen pakkausten ja säiliöiden sekä niihin liittyvien lisälaitteiden vaatimustenmukaisuuden osoittamisen edellyttämiä toimenpiteitä siten kuin niistä tässä laissa ja sen nojalla säädetään;

10) *kuljetettavalla painelaitteella* säiliötä ja pakkausta, jotka ovat kuljetettavista painelaitteista annetussa neuvoston direktiivissä 1999/36/EY tarkoitettuja kuljetettavia painelaitteita sekä niihin liittyviä venttiileitä ja muita lisälaitteita.

Mitä tässä laissa säädetään pakkauksista ja säiliöistä, koskee myös kontteja ja muita vastaavia laitteita samoin kuin pakkauksiin, säiliöihin, kontteihin ja muihin vastaaviin laitteisiin liittyviä venttiileitä ja muita lisälaitteita.

Tilapäisen säilytyksen määritelmästä voidaan antaa tarvittaessa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

4 §

Suhde eräisiin säädöksiin

Sen lisäksi mitä tässä laissa säädetään, sovelletaan vaarallisten aineiden kuljetukseen, mitä tavarankuljetuksesta muutoin säädetään, jollei Suomea sitovasta kansainvälisestä veloitteesta muuta johdu.

Työntekijän suojelemiseksi on lisäksi voimassa, mitä työturvallisuuslaissa (299/58) ja muutoin säädetään.

Kemikaalien varastoinnista ja säilyttämisestä on voimassa, mitä kemikaalilaissa (744/89) ja räjähdysvaarallisista aineista annetussa laissa (263/53) ja niiden nojalla säädetään.

Radioaktiivisista aineista, ydinaineista ja ydinjätteistä säädetään lisäksi säteilylaissa (592/91) ja ydinenergialaissa (990/87).

Liite 2

3(23)

Kuljetuksesta aiheutuneen vesistön merkittävän pilaantumisen tai luonnonsuojelulain (1096/1996) 5 a §:ssä tarkoitettujen luontovahingon korjaamisesta säädetään ympäristönsuojelulain (86/2000) 84 a §:n 2 momentissa. (29.5.2009/388)

2 LUKU

Viranomaiset ja niiden tehtävät

5 § (9.2.2001/124)

Ministeriö valvontaviranomaisena

Ministeriölle kuuluu tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnan ylin johto ja ohjaus. Apunaan vaarallisten aineiden kuljettamista koskevissa asioissa ministeriöllä on neuvottelukunta, josta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

6 § (9.2.2001/124)

Muut viranomaiset

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista valvovat Merenkululaitos, Ilmailuhallinto, tullilaitos, poliisiviranomaiset, Rautatievirasto, rajavartiolaitos, satamaviranomaiset, turvatekniikan keskus, Ajoneuvohallintokeskus, säteilyturvallisuuskeskus ja työsuojeluviranomaiset kukin toimialallaan siten kuin siitä säädetään tässä laissa ja tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Näiden viranomaisten vaarallisten aineiden kuljetukseen tai tilapäiseen säilytykseen liittyvistä muista, niiden toimialaan liittyvistä tehtävistä sekä kotimaisten ja ulkomaisten viranomaisten yhteistyöstä säädetään tässä laissa ja tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää myös muille viranomaisille kuuluvista niiden toimialaan liittyvistä tehtävistä, joiden tarkoituksena on varmistaa vaarallisten aineiden kuljetuksen turvallisuus. (29.6.2006/557)

Puolustusvoimien valvonnassa tapahtuvaa vaarallisten aineiden tie-, ilma-, meri- ja sisävesikuljetusta sekä puolustusvoimien ajoneuvoilla, aluksilla tai ilma-aluksilla tapahtuvaa vaarallisten aineiden kuljetusta valvovat sotilasviranomaiset. Muusta puolustusvoimien vaarallisten aineiden kuljetusten valvonnasta sekä valvontaviranomaisten yhteistyöstä säädetään tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella. Rajavartiolaitoksen aluksella ja ilma-aluksella tapahtuvaa vaarallisten aineiden kuljetusta valvoo rajavartiolaitos.

6 a § (8.4.2005/215)

Ulkomaisen ja Ahvenanmaan maakunnan viranomaisten toimenpiteiden tunnustaminen

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää ulkomaisen tai Ahvenanmaan maakunnan viranomaisen taikka ulkomaisen tai Ahvenanmaan maakunnan viranomaisen valtuuttaman muun toimielimen suorittaman vaarallisten aineiden kuljetukseen tai tilapäiseen säilytykseen liittyvän toimenpiteen ja siitä annetun todistuksen, kuten vaarallisten aineiden kuljettamiseen oikeuttavan ajoluvan, turvallisuusneuvonantajan todistuksen, vaarallisen aineen luokituksen sekä

Liite 2

4(23)

pakkauksen tai säiliön hyväksymisen, tunnustamisesta Suomessa, jos toimenpiteen ja todistuksen tunnustaminen perustuu Euroopan yhteisön lainsäädäntöön tai Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen velvoitteeseen taikka jos toimenpiteen suorittamisessa ja todistuksen antamisessa on muutoin otettu huomioon Suomessa sovellettavia vastaavat turvallisuusvaatimukset.

3 LUKU

Velvollisuudet ja vaatimukset

7 § (8.4.2005/215)

Yleiset velvollisuudet

Vaarallisten aineiden kuljetuksessa ja siihen liittyvissä muissa toimenpiteissä, kuten pakkaamisessa ja tilapäisessä säilytyksessä, on noudatettava tarvittavaa huolellisuutta ja varovaisuutta ottamalla huomioon kuljetettavan aineen laji, määrä ja kuljetusmuoto. Vaarallisten aineiden kuljetuksen ja tilapäisen säilytyksen turvallisuuteen vaikuttavien, kuten pakkaajan, lähettäjän, laivaajan, lastinantajan, kuormaajan, kuljetuksen suorittajan, kuljettajan ja vastaanottajan, on omalta osaltaan huolehdittava siitä, että onnettomuuksien ehkäisemiseksi sekä niistä ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle aiheutuvien vahingollisten seurausten vähentämiseksi tarvittavat toimenpiteet tulevat tehdyiksi.

8 § (8.4.2005/215)

Lähettäjän yleiset velvollisuudet

Lähettäjä sekä aluskuljetuksissa laivaaja ja lastinantaja vastaavat siitä, että kuljetettavaksi jätetty vaarallinen aine on luokiteltu, pakattu ja pakkaus merkitty sekä jätetty kuljetettavaksi tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten

mukaisesti.

Lähetettäjä sekä aluskuljetuksissa laivaaja ja lastinantaja vastaavat siitä, että vaarallisen aineen nimi, luokitus ja muut vaadittavat tiedot tulevat oikein merkityiksi kuljetusasiakirjoihin ja että tarvittavat kuljetusasiakirjat toimitetaan ennen kuljetusta kuljetuksen suorittajalle.

9 § (8.4.2005/215)

Kuljetuksen suorittajan velvollisuudet

Kuljetuksen suorittajan on huolehdittava siitä, että vaarallisen aineen kuljetukseen käytettävää ajoneuvoa, alusta ja ilma-alusta voidaan käyttää tähän tehtävään, että kuljetukseen rautatiekuljetuksessa käytettävä vaunu on liikennöitävässä kunnossa sekä että ajoneuvo tiekuljetuksessa on asianmukaisesti miehitetty.

Ilmakuljetusta suorittavalta vaaditaan lupa vaarallisten aineiden ilmakuljetukseen, jos Euroopan yhteisön säännöksissä, Suomea sitovassa kansainvälisessä sopimuksessa taikka kansainvälisessä standardissa tai suosituksessa edellytetään lupaa taikka jos lupa on muutoin perusteltu kuljetusturvallisuuden varmistamiseksi. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että hakija kykenee koulutuksensa, ohjeistuksensa ja käytössään olevien menetelmien avulla varmistamaan vaarallisten aineiden käsittelyn turvallisuuden kaikissa ilmakuljetuksen vaiheissa. Luvan myöntää Ilmailulaitos. Luvan vaatimisen yksityiskohdista säädetään tarvittaessa tarkemmin

Liite 2

5(23)

valtioneuvoston asetuksella. Luvan hakemisen ja myöntämisen teknisistä yksityiskohdista voidaan antaa tarkempia määräyksiä Ilmailulaitoksen päätöksellä. Jos 2 momentissa tarkoitetun ilmakuljetusluvan haltija ei enää täyty luvan myöntämisen edellytyksiä tai vaarallisten aineiden ilmakuljetuksia ei ole hoidettu asianmukaisesti, lupaviranomainen voi antaa luvan haltijalle kirjallisen varoituksen. Jos epäkohtia ei varoituksesta huolimatta poisteta, lupaviranomainen voi peruuttaa luvan määräajaksi tai kokonaan. Lupa voidaan kuitenkin kiireellisessä tapauksessa peruuttaa määräajaksi ilman erillistä kirjallista varoitusta, jos lupaviranomaisella on perusteltua aihetta epäillä, että luvan haltija ei pysty suorittamaan ilmakuljetuksia turvallisesti. Lupa voidaan peruuttaa kokonaan vain, jos luvan myöntämisen edellytykset eivät olennaisilta osin täyty taikka jos vaarallisten aineiden kuljetuksissa on ilmennyt olennaisia puutteita tai laiminlyöntejä.

10 §

Kuljettajan velvollisuudet tiekuljetuksissa

Kuljettajan on ennen matkan alkamista varmistauduttava siitä, että ajoneuvo vastaa kysymyksessä olevaa kuljetusta sekä on asianmukaisesti miehitetty ja kuormattu, sekä huolehdittava, että kuljetus suoritetaan voimassa olevien säännösten ja määräysten mukaisesti.

10 a § (8.4.2005/215)

Kuljetus matkatavarana

Vaarallista ainetta ei saa kuljettaa matkatavarana tai sen kuljettamista matkatavarana voidaan rajoittaa, jos kuljetuksesta aiheutuu aineen 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun ominaisuuden vuoksi ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle vaaraa, jota ei voi pakkaamista koskevin tai muin eritystoimenpitein torjua.

Kuljetettaessa vaarallista ainetta matkatavarana on otettava huomioon kuljetettavasta aineesta mahdollisesti aiheutuvat vaarat sekä noudatettava aineen kuljetuksessa ja muussa käsittelyssä erityistä huolellisuutta ja varovaisuutta. Matkatavarana kuljetettavan vaarallisen aineen on oltava asianmukaisesti pakattu, ja kuljetuksessa on muutoinkin noudatettava sitä koskevia säännöksiä ja määräyksiä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä vaarallisten aineiden matkatavarana kuljettamisen rajoittamisesta tai kieltämisestä.

Ainekohtaiset ja muut yksityiskohtaiset säännökset matkustajan ja miehistön jäsenen vaarallisten aineiden matkatavarana kuljettamisen rajoittamisesta tai kieltämisestä sekä

näiden aineiden pakkaamisesta ja muista teknisistä yksityiskohdista annetaan tarvittaessa ministeriön asetuksella. Tarvittavat määräykset tässä momentissa tarkoitetuista asioista aluskuljetuksissa annetaan kuitenkin Merenkululaitoksen päätöksellä ja ilmakuljetuksissa Ilmailulaitoksen päätöksellä. Merenkululaitoksen ja Ilmailulaitoksen määräysten tulee perustua Euroopan yhteisön lainsäädäntöön, Suomea sitovaan kansainväliseen sopimukseen taikka kansainväliseen suositukseen tai standardiin.

Liite 2 6(23)

10 b § (9.2.2001/124)

Turvallisuusneuvonantajan nimeämisvelvollisuus

Vaarallisten aineiden tie- tai rautatiekuljetusta sekä näihin kuljetuksiin liittyvää pakkaamista, kuormaamista tai muuta vaarallisten aineiden kuljetuksen turvallisuuteen liittyvää toimintaa harjoittavan on nimettävä turvallisuusneuvonantaja seuraamaan ja ohjaamaan tätä toimintaa sekä selvittämään keinoja, joiden avulla vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvät tehtävät suoritetaan mahdollisimman turvallisesti.

Turvallisuusneuvonantajalla tulee olla todistus Ajoneuvohallintokeskuksen vastaanottamasta kokeesta, jolla osoitetaan henkilöllä olevan riittävä asiantuntemus vaarallisten aineiden kuljetuksesta ja hänelle säädettyistä tehtävistä.

Turvallisuusneuvonantajan nimeämisvelvollisuudesta, asiantuntemuksesta, todistuksen saamisen edellytyksenä olevista kokeista ja todistuksesta sekä turvallisuusneuvonantajan muusta kelpoisuudesta ja tehtävistä sekä muista niihin liittyvistä seikoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

11 § (8.4.2005/215)

Henkilöstön yleinen pätevyys

Jokaisella vaarallisten aineiden kuljetukseen tai tilapäiseen säilytykseen liittyviä tehtäviä, kuten pakkaamista, lähettämistä, laivaamista, lastaamista, kuormaamista, kuljetusta tai purkamista, suorittavalla henkilöllä tulee olla tarvittava koulutus tai muu pätevyys tehtävään.

Tarvittavasta koulutuksesta ja muusta pätevyydestä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Ministeriön asetuksella annetaan tarvittaessa tarkempia säännöksiä tie- ja rautatiekuljetukseen tarvittavan koulutuksen ja muun pätevyyden käytännön toteutuksesta sekä muista teknisistä yksityiskohdista. Merenkululaitoksen päätöksellä voidaan antaa tarkempia määräyksiä aluskuljetukseen tarvittavan koulutuksen ja muun pätevyyden käytännön toteutuksesta ja muista teknisistä yksityiskohdista.

Vaarallisten aineiden kuljetukseen ja tilapäiseen säilytykseen liittyviä tehtäviä suorittavan työnantajan tulee varmistaa, että työntekijällä on 1 momentissa tarkoitettu koulutus tai muu pätevyys. Työnantajalla tulee myös olla tiedot tästä koulutuksesta ja muusta pätevyydestä. Koulutusta koskevat tiedot on pyydettäessä esitettävä kuljetuksia valvovalle viranomaiselle.

11 a § (8.4.2005/215)

Eryissä säännökset henkilöstön pätevyydestä ilmakuljetukseen liittyvissä tehtävissä

Ilmakuljetuksen suorittajalle tai sen palveluksessa olevalle annettavan 11 §:n 1 momentissa tarkoitetun koulutuksen tulee olla Ilmailulaitoksen hyväksymä. Hyväksyntä annetaan määräajaksi. Muiden mainitussa momentissa tarkoitettujen ilmakuljetukseen liittyviä tehtäviä suorittavien koulutuksesta on ilmoitettava määräajoin Ilmailulaitokselle. Ilmailulaitos voi asettaa ehtoja koulutuksen asianmukaisuuden varmistamiseksi. Edellä 1 momentissa tarkoitettua koulutusta varten tulee olla yksityiskohtainen

koulutusohjelma. Koulutusta antavan opetushenkilöstön tulee olla riittävän ammattitaitoista. Ilmailulaitos valvoo koulutuksen antamista. Ilmailulaitos voi

Liite 2

7(23)

antaa koulutuksen antajalle kirjallisen varoituksen, jos koulutusta ei hoideta asianmukaisesti. Ilmailulaitos voi myös kieltää koulutuksen antamisen, jos kirjallisessa varoituksessa ilmoitettuja epäkohtia ei poisteta kohtuullisen ajan kuluessa. Tarkemmat säännökset koulutuksen hyväksynnän hakemisesta, koulutuksesta ilmoittamisesta ja koulutusta koskevien muutosten ilmoittamisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella. Ilmailulaitoksen päätöksellä voidaan antaa tarkempia määräyksiä koulutuksen käytännön toteutuksesta ja muista koulutukseen liittyvistä teknisistä yksityiskohdista.

11 b § (8.4.2005/215)

Ajolupa tiekuljetuksiin

Jos vaarallisten aineiden tiekuljetus kuljetettavan aineen laji, määrä ja kuljetusväline huomioon ottaen edellyttää erityistä asiantuntemusta, ajoneuvon kuljettajalla tulee olla tieliikennelain 5 luvussa tarkoitetun ajo-oikeuden lisäksi vaarallisten aineiden kuljettamiseen oikeuttava ajolupa. Ajoluvan myöntämisen edellytyksenä on, että hakija on osallistunut ajoluvan saamiseksi tarvittavaan koulutukseen ja suorittanut hyväksyttävästi ajoluvan saamiseksi tarvittavan kokeen. Ajolupa myönnetään määräajaksi. Ajolupaa luovutettaessa henkilöllä tulee olla auton ajo-oikeus, ja hän ei saa olla ajokiellossa. Ajolupa on pidettävä mukana ajon aikana, ja se on vaadittaessa esitettävä poliisimiehelle tai muulle liikennettä valvovalle viranomaiselle. Ajoluvan saamiseksi tarvittavaa koulutusta voi antaa vain Ajoneuvohallintokeskuksen hyväksymä yhteisö, jolla on koulutuksesta vastaava asiantunteva johtaja, yksityiskohtainen koulutusohjelma, toiminnan laajuuteen nähden riittävä ja ammattitaitoinen opetushenkilöstö, tarkoituksenmukaiset toimitilat sekä tarvittava opetusaineisto ja -välineistö. Ajoneuvohallintokeskus antaa koulutusluvan määräajaksi. Ajoneuvohallintokeskus voi antaa koulutusluvan haltijalle huomautuksen tai kirjallisen varoituksen, jos luvan haltija ei täytä koulutusluvan myöntämisen edellytyksiä tai koulutusta ei hoideta asianmukaisesti. Ajoneuvohallintokeskus voi peruuttaa koulutusluvan, jos huomautuksessa tai kirjallisessa varoituksessa todettuja epäkohtia ei poisteta kohtuullisen ajan kuluessa. Koulutuslupa voidaan peruuttaa kokonaan vain, jos epäkohdat ovat merkittäviä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää poikkeuksia ajoluvan vaatimisesta poliisi- ja pelastustehtävissä sekä muissa kuljetuksen ja tilapäisen säilytyksen valvontaan liittyvissä tehtävissä. Puolustusvoimien valvonnassa tapahtuvassa vaarallisten aineiden kuljetuksessa vaadittavasta ajoluvasta säädetään puolustusministeriön asetuksella. Ajoluvan vaatimisesta, ajoluvan myöntämisen edellytyksistä, ajoluvan voimassaoloajasta, ajoluvan uudistamisesta, ajoluvan saamiseksi tarvittavasta kokeesta ja ajoluvasta samoin kuin ajoluvan saamiseksi tarvittavasta koulutuksesta ja sen antajasta sekä koulutusluvasta ja sen voimassaoloajasta säädetään tarvittaessa tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Ministeriön asetuksella annetaan kuitenkin tarkemmat säännökset ajolupakoulutusohjelman ja ajoluvan saamiseksi tarvittavan kokeen sisällöstä.

Liite 2

8(23)

11 c § (8.4.2005/215)

Kuljetukseen liittyvät asiakirjat, selvitykset ja ilmoitukset

Kuljetusvälineessä tulee olla keskeisimmät tiedot kuljetettavista vaarallisista aineista aineen asianmukaisen käsittelyn varmistamiseksi sekä onnettomuuden tai vaaran varalta. Ministeriön asetuksella voidaan tästä velvollisuudesta säätää ainekohtaisia ja

muita yksityiskohtaisia poikkeuksia pienille määrille vaarallista ainetta, jonka kuljetus voi aiheuttaa vain vähäistä vaaraa ihmiselle, ympäristölle tai omaisuudelle.

Aluskuljetuksissa tarvittavista yksityiskohtaisista poikkeuksista määrätään kuitenkin Merenkululaitoksen päätöksellä ja ilmakuljetuksissa tarvittavista yksityiskohtaisista poikkeuksista Ilmailulaitoksen päätöksellä.

Onnettomuudesta ja uhkaavasta vaarasta vaarallisten aineiden kuljetuksessa on tehtävä ilmoitus 6 §:ssä tarkoitetulle, valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettävälle viranomaiselle.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä kuljetukseen liittyvistä asiakirjoista sekä onnettomuudesta ja vaarasta tehtävistä ilmoituksista. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella säädetään tarvittaessa:

- 1) 2 momentissa tarkoitettua ilmoitusvelvollisuutta koskevista poikkeuksista vähäisissä onnettomuuksissa ja vaaroissa;
- 2) radioaktiivisten aineiden kuljetukseen liittyvistä valmiussuunnitelmasta sekä säteilysuoja- ja laadunvarmistusohjelmasta;
- 3) muista kuin 2 momentissa tarkoitettuja onnettomuuksia ja vaaroja koskevista ilmoituksista ja selvityksistä.

Kuljetukseen liittyvien asiakirjojen ja muiden tässä pykälässä tarkoitettujen selvitysten ja ilmoitusten teknisistä yksityiskohdista ja asiakirjojen säilyttämisestä säädetään tarvittaessa ministeriön asetuksella. Tarvittavat määräykset teknisistä yksityiskohdista aluskuljetuksissa annetaan kuitenkin Merenkululaitoksen päätöksellä ja ilmakuljetuksissa Ilmailulaitoksen päätöksellä.

11 d § (8.4.2005/215)

Turvatoimet ja -velvoitteet

Kuljetettaessa tie- tai rautatiekuljetuksena vaarallista ainetta, joka tahallisesti väärinkäytettynä saattaa aiheuttaa suurta vaaraa ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle, kuljetukseen liittyvien osapuolten, kuten pakkaajan, lähettäjän, kuormaajan ja kuljetuksen suorittajan, on tehtävä ja pidettävä ajan tasalla toiminnassaan sovellettava turvasuunnitelma, jonka tulee sisältää toimenpiteet ja menettelyt vaarallisen aineen varkauksien ja muun tahallisen väärinkäytön estämiseksi.

Turvasuunnitelma on pyydettäessä annettava kuljetuksia valvovalle viranomaiselle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun kuljetukseen käytettävä kuljetusväline on varustettava asianmukaisilla laitteilla tai turvattava muin järjestelyin varkauksien ja muun tahallisen väärinkäytön estämiseksi.

Vähäistä suurempia määriä vaarallista ainetta saa jättää tie- tai rautatiekuljetuksena kuljetettavaksi vain asianmukaisesti tunnistetulle kuljetuksen suorittajalle.

Vaarallisen aineen tie- tai rautatiekuljetukseen liittyvän tilapäiseen säilytykseen käytettävän ratapihan, terminaalin tai muun vastaavan alueen tulee olla

Liite 2

9(23)

mahdollisuuksien mukaan turvattu, jos säilytettävänä on vähäistä suurempi määrä vaarallista ainetta.

Vaarallisen aineen ilmakuljetukseen tai aluskuljetukseen liittyvien osapuolten on asianmukaisin turvatoimin ehkäistävä aineen varkaudet ja muu tahallinen väärinkäyttö. Alusten, satama-alueiden ja lentopaikkojen turvatoimista säädetään kuitenkin erikseen.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset turvasuunnitelmasta sekä muusta vaarallisen aineen kuljetuksen ja tilapäisen säilytyksen turvaamisesta.

Ainekohtaiset ja muut yksityiskohtaiset säännökset aineista, joiden kuljetukseen osallistuvien on laadittava turvasuunnitelma ja joiden kuljetukseen käytettävä kuljetusväline on turvattava, annetaan kuitenkin ministeriön asetuksella. Edellä 5 momentissa tarkoitettujen turvatoimien ja -velvoitteiden teknisistä yksityiskohdista voidaan aluskuljetuksissa tarvittaessa antaa tarkempia määräyksiä Merenkululaitoksen päätöksellä ja ilmakuljetuksissa Ilmailulaitoksen päätöksellä.

12 § (8.4.2005/215)

Kuljetus ja tilapäinen säilytys kuljetusketjussa

Ratapihan, satama-alueen, lentopaikan ja muun terminaalin suunnittelussa ja toiminnassa tulee ottaa huomioon vaarallisten aineiden kuljetuksen ja tilapäisen säilytyksen aiheuttamat vaarat ihmisille, ympäristölle ja omaisuudelle. Ratapihalla, satama-alueella, lentopaikalla ja muussa terminaalissa saa kuljettaa ja tilapäisesti säilyttää vain sellaisia määriä vaarallisia aineita, ettei aineista aiheudu erityistä vaaraa. Näissä paikoissa myös vaarallisille aineille tarkoitettujen alueiden ja niiden varustelun tulee olla sellaiset, ettei aineista niitä kuljetettaessa tai tilapäisesti säilytettäessä aiheudu erityistä vaaraa.

Satamanpitäjällä ja lastinkäsittelypalveluja satamassa suorittavalla tulee olla ajan tasalla oleva turvallisuusselvitys, jos sataman kautta kuljetetaan tai siellä tilapäisesti säilytetään merkittäviä määriä vaarallisia aineita. Sataman turvallisuusselvityksen hyväksyy Merenkululaitos. Se voi rajoittaa satamassa tilapäisesti säilytettävien vaarallisten aineiden määriä ja määrätä tilapäiselle säilytykselle muita turvallisuuden kannalta tarpeellisia rajoituksia.

Rautatieyrityksellä tulee olla ajan tasalla oleva turvallisuusselvitys ratapihalle, jonka kautta kuljetetaan merkittäviä määriä vaarallisia aineita. Ratapihan turvallisuusselvityksen hyväksyy Rautatievirasto. (29.6.2006/557)

Turvallisuusselvityksen tulee sisältää toteutettavat toimenpiteet ja menettelyt, joiden avulla varmistetaan vaarallisten aineiden turvallinen kuljetus ja tilapäinen säilytys, sekä sisäinen pelastussuunnitelma. Sisäisen pelastussuunnitelman tulee sisältää suunnitelma onnettomuuksissa toteutettavista toimenpiteistä. Turvallisuusselvityksen tulee olla pelastusviranomaisten, alueellisen ympäristökeskuksen ja valvontaviranomaisten saatavissa.

Vaarallisista aineista ja niiden tilapäisestä säilytyksestä, onnettomuuksien torjunnasta ja kuljetuksesta ratapihalla, satama-alueella, lentopaikalla ja muussa terminaalissa sekä turvallisuusselvityksestä säädetään tarvittaessa tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Ministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä näiden asioiden käytännön toteutuksesta ja teknisistä yksityiskohdista, kuten kuljetusyksiköiden erottelusta ja ainekohtaisista

Liite 2

10(23)

menettelyistä. Tarkemmat määräykset käytännön toteutuksesta satamissa antaa tarvittaessa kuitenkin Merenkululaitos ja lentopaikoissa Ilmailulaitos.

13 § (8.4.2005/215)

Muut velvollisuudet

Pakkauksen tai säiliön valmistajan, pakkaajan, lähettäjän, laivaajan, lastinantajan, kuormaajan, kuljetuksen suorittajan, aluksen päällikön, kuljettajan, vastaanottajan, pakkauksen tai säiliön haltijan, matkan järjestäjän, sataman- tai lentopaikanpitäjän, lastinkäsittelypalveluja satamassa suorittavan sekä muiden vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvien muista kuin 9 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 10 a, 11, 11 a–11 d, 12, 13 a, 13 b, 14 ja 14 a §:ssä tarkoitetuista velvollisuuksista, kuten kuljetuksesta, tilapäisestä säilytyksestä, pakkaamisesta, kuljetusyksikön merkitsemisestä, kuljetusta koskevien rajoitusten tiedottamisesta sekä turvallisuus- ja muiden kuljetusohjeiden antamisesta kuljetusmuodoittain, voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

3 a luku (9.2.2001/124)

Pakkauksen ja säiliön turvallisuus

13 a § (8.4.2005/215)

Pakkauksen ja säiliön vaatimustenmukaisuus

Vaarallisten aineiden kuljetukseen tai tilapäiseen säilytykseen käytettävä pakkaus ja

säiliö on valmistettava ja tarkastettava ja sitä on käytettävä niin, että se ei vaaranna kenenkään terveyttä, turvallisuutta, omaisuutta tai ympäristöä. Pakkauksen ja säiliön on täytettävä tässä laissa ja sen nojalla säädetty ja määrätyt vaatimukset. Näistä vaatimuksista säädetään tarkemmin ministeriön asetuksella. Aluskuljetusten osalta tarkemmat määräykset pakkauksen ja säiliön teknisistä vaatimuksista annetaan Merenkululaitoksen päätöksellä ja ilmakuljetusten osalta Ilmailulaitoksen päätöksellä.

13 b § (9.2.2001/124)

Pakkauksen ja säiliön markkinoille saattajan velvollisuudet

Sen, joka saattaa kuljetettavan painelaitteen markkinoille, on voitava osoittaa, että painelaite sekä sen suunnittelu ja valmistus täyttävät säädetty ja määrätyt vaatimukset. Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös sitä, joka:

- 1) vie maasta kuljetettavan painelaitteen Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion alueelle;
- 2) ottaa kuljetuksessa käyttöön kuljetettavan painelaitteen, jonka vaatimustenmukaisuutta ei ole osoitettu;
- 3) valmistaa kuljetettavan painelaitteen omaan käyttöönsä kuljetuksessa tai toiselle luovutettavaksi.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin 1 momentissa tarkoitettuun osoittamiseen liittyvästä vaatimustenmukaisuusmerkinnästä ja muusta vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta. Vaatimustenmukaisuuden osoittamiseen tarvittavista asiakirjoista ja niiden säilyttämisestä säädetään ministeriön asetuksella.

Liite 2

11(23)

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää 1–3 momentissa tarkoitetut velvollisuudet sovellettaviksi myös muihin pakkauksiin ja säiliöihin kuin kuljetettaviin painelaitteisiin sekä alus- ja ilmakuljetukseen tarkoitettuihin kuljetettaviin painelaitteisiin.

13 c § (9.2.2001/124)

Tarkastuslaitokset ja niiden tehtävät

Tarkastuslaitoksilla on oikeus suorittaa vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävien pakkausten ja säiliöiden vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi edellytettäviä tehtäviä, joilla varmistetaan ja vahvistetaan, että pakkaus ja säiliö täyttävät 13 a §:ssä säädetty vaatimukset. Tällaisia tehtäviä ovat hyväksymiset, tarkastukset, testaukset ja muut vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi edellytettävät tehtävät sekä niihin liittyvät toimenpiteet ja 3 §:n 1 momentin 10 kohdassa mainitun direktiivin liitteissä tarkoitetuissa vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyissä, vaatimustenmukaisuuden uudelleenarviointimenettelyssä ja määräaikaistarkastuksia koskevilla menettelyillä tarkastuslaitoksille säädetty tehtävät ja niihin liittyvät toimenpiteet. Tarkastuslaitosten tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella ja tehtävissä noudatettavista menettelyistä ministeriön asetuksella. Radioaktiivisten aineiden kuljetukseen käytettävän pakkauksen ja säiliön vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi edellytettävät 1 momentissa tarkoitetut tehtävät suorittaa kuitenkin säteilyturvakeskus tai 1 momentissa tarkoitetut tarkastuslaitokset siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään. Tarkastuslaitoksen oikeudesta teettää 1 momentissa tarkoitettujen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi suoritettavien tehtävien osatoimenpiteitä alihankintana säädetään valtioneuvoston asetuksella. Tarkastuslaitos vastaa alihankintana teettämistään toimenpiteistä.

4 momentti on kumottu L:lla 8.4.2005/215.

13 d § (9.2.2001/124)

Tarkastuslaitosten tunnustaminen

Ministeriö, turvatekniikan keskus tai säteilyturvakeskus tunnustaa tarkastuslaitoksen suorittamaan 13 c §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja tehtäviä siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään. Tunnustamis päätöksessä

määritellään tarkastuslaitoksen tehtävät sekä vahvistetaan tarkastuslaitoksen valvonnan laajuus ja muut valvontaan liittyvät järjestelyt. Tunnustaminen voidaan antaa määräajaksi. Päätöksessä voidaan asettaa muitakin laitoksen toimintaa koskevia vaatimuksia, rajoituksia ja ehtoja, joilla varmistetaan tehtävien asianmukainen suorittaminen.

Edellä 6 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa puolustusvoimien valvonnassa tapahtuvissa kuljetuksissa käytettävien pakkausten ja säiliöiden vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi edellytettävät, 13 c §:n 1 momentissa tarkoitetut tehtävät voi suorittaa myös sellainen sotilaslaitos tai sotilasviranomainen, jonka pääesikunta on tunnustanut. Tällaisen tarkastuslaitoksen tulee soveltuvin osin täyttää tässä laissa tarkastuslaitokselle säädetty edellytykset, ja siihen sovelletaan muutoinkin soveltuvin osin, mitä tässä laissa säädetään tarkastuslaitoksesta. Tunnustamisen hakemisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Liite 2 12(23)

13 e § (9.2.2001/124)

Tarkastuslaitosten tunnustamisen edellytykset

Tarkastuslaitoksen tunnustamisen edellytykset ovat:

- 1) laitos on toiminnallisesti, kaupallisesti ja taloudellisesti riippumaton ja luotettava; jos tarkastuslaitoksen tehtäviä hoitaa, sen mukaan kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään, erillinen ja tunnistettava osa oikeushenkilöä, tarkastuslaitoksen ei katsota tämän vuoksi menettävän luotettavuuttaan tai riippumattomuuttaan;
- 2) laitoksella on käytettävissään tarkastustehtävien asianmukaiseen suorittamiseen tarvittavat tilat, välineet ja järjestelmät;
- 3) laitoksella on tehtävien asianmukaiseen suorittamiseen tarvittava riittävä ja ammattitaitoinen henkilöstö;
- 4) tarkastuslaitostehtäviä suorittavan henkilöstön palkkaus ei ole riippuvainen suoritettujen tehtävien määrästä tai tuloksista;
- 5) laitoksella on vastuuvakuutus toiminnasta mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen korvaamiseksi, jollei valtio vastaa vahingosta;
- 6) laitos on Suomessa rekisteröity oikeushenkilö;
- 7) laitoksen toiminta on järjestetty siten, että valvontaviranomaisella on kohtuulliset edellytykset järjestää laitoksen valvonta.

Tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetuista tarkastuslaitoksen tunnustamisen edellytyksistä ja edellytysten täyttämisen osoittavista asiakirjoista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Tarkastuslaitoksen on ilmoitettava tunnustamisen edellytyksiä koskevista muutoksista sille viranomaiselle, jonka tehtävänä on tunnustaa tarkastuslaitos.

13 f § (9.2.2001/124)

Tarkastuslaitostehtävien suorittaminen

Kun tarkastuslaitokset hoitavat 13 c §:n 1 ja 2 momentissa sekä 20 §:n 2 momentissa tarkoitettuja tehtäviä, niiden on noudatettava, mitä hallintolaisissa (434/2003) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.

Tarkastuslaitosten kielellisestä palveluvelvoitteesta säädetään kielilaisissa (423/2003).

Jos tarkastuslaitoksen tehtäviä hoitaa 13 e §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu erillinen ja tunnistettava osa oikeushenkilöä, tarkastuslaitoksen palveluksessa olevaan henkilöön ei kuitenkaan sovelleta, mitä hallintolain 28 §:n 1 momentin 4 kohdassa säädetään. (8.4.2005/215)

Tarkastuslaitoksella on velvollisuus tarjota tarkastuslaitospalveluja toimialansa rajoissa tasapuolisesti kaikille palveluja haluaville. Palvelujen tarjoamisvelvollisuus ei kuitenkaan koske 13 e §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua tarkastuslaitosta, joka on erillinen ja tunnistettava osa oikeushenkilöä.

Tarkastuslaitoksen palveluksessa olevaan sovelletaan hänen suorittaessaan 13 c §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja tehtäviä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia

säännöksiä.

13 g § (9.2.2001/124)

Tarkastuslaitosten valvonta

Viranomaisen, jonka tehtävänä on tunnustaa tarkastuslaitos, valvoo kyseisten tarkastuslaitosten toimintaa. Ministeriölle kuuluva valvonta tapahtuu

Liite 2

13(23)

turvatekniikan keskuksen avustuksella. Virastolla on tässä avustustehtävässä valvontaviranomaiselle 16 §:ssä säädetyt oikeudet.

Viranomaisen, jonka tehtävänä on tunnustaa tarkastuslaitos, on peruutettava tarkastuslaitoksen tunnustaminen, jos laitos ei enää täytä sille säädetyjä tai määrättyjä edellytyksiä. Viranomaisen voi myös peruuttaa tarkastuslaitoksen tunnustamisen määräajaksi tai kokonaan tai antaa laitokselle huomautuksen tai kirjallisen varoituksen, jos laitos ei suorita tarkastuslaitostehtäviä asianmukaisesti tai toimii muutoin tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisesti.

Tarkastuslaitoksen on osoitettava laitosta valvovalle viranomaiselle määräajoin täyttävänsä tunnustamiselle säädetyt edellytykset. Tarkastuslaitoksen toimintaa koskevasta kertomuksesta ja turvatekniikan keskuksen valvontaan liittyvistä tehtävistä säädetään tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella.

13 h § (9.2.2001/124)

Tarkastuslaitoksista ilmoittaminen

Tarkastuslaitoksen tunnustamisesta ja sen peruuttamisesta ilmoitetaan tarvittaessa Euroopan yhteisöjen komissiolle sekä Euroopan unioniin ja Euroopan talousalueeseen kuuluville valtioille siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

13 i § (9.2.2001/124)

Rekisteröinti

Kuljetettava painelaite, joka voi aiheuttaa merkittävää vaaraa ihmiselle, ympäristölle tai omaisuudelle, voidaan rekisteröidä turvatekniikan keskuksen pitämään rekisteriin siten kuin ministeriön asetuksella säädetään.

4 LUKU

Kuljetuskiellot ja -rajoitukset (8.4.2005/215)

14 §

Yleinen kuljetuskielto

Jollei vaarallinen aine ole luokiteltu, pakattu ja merkitty tässä laissa ja sen nojalla annettavissa säännöksissä tai määräyksissä tarkoitetulla tavalla tai jollei siitä ole annettu säädettyjä kuljetusasiakirjoja taikka jos vaarallisen aineen kuljettamiseen tarkoitettu pakkaus tai kuljetussäiliö on vaurioitunut, sen kuljettaminen on kielletty. Jos kuljetuksen aikana todetaan 1 momentissa tarkoitettu puutteellisuus tai laiminlyönti ja puutteellisuus tai laiminlyönti voi vaarantaa toiminnan turvallisuuden, kuljetus on keskeytettävä mahdollisimman nopeasti. Kuljetusta keskeytettäessä on otettava huomioon keskeyttämisestä aiheutuvat vaarat, mahdollisuus sijoittaa kuljetettava lähetys ja muut yleisen turvallisuuden vaatimukset. Kuljetusta saa jatkaa vasta, kun kuljetus on saatettu asianmukaiseen kuntoon. Kuljetuksen keskeyttämisestä ja kuljetuksen jatkamisesta annetaan tarvittaessa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. (8.4.2005/215)

Liite 2

14(23)

14 a § (8.4.2005/215)

Yleiset kuljetusrajoitukset

Vaarallista ainetta ei saa kuljettaa, jos kuljetuksesta aiheutuisi aineen 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun ominaisuuden vuoksi ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle vaaraa, jota ei voi pakkaamista tai kuormaamista koskevin taikka muin erityistoimenpitein torjua.

Radioaktiivisen ja muun vaarallisen aineen kuljetukseen on hankittava ennakolta kuljetuksen hyväksyntä tai poikkeuslupa, jos kuljetus aiheuttaa erityisen vakavaa vaaraa ihmiselle, ympäristölle tai omaisuudelle. Kuljetuksen hyväksyntää ja poikkeuslupaa koskevaan päätökseen voidaan liittää kuljetusta ja kuljetettavaa ainetta koskevia ehtoja, joiden tarkoituksena on varmistaa kuljetuksen turvallisuus. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin kuljetuksen hyväksynnästä ja poikkeusluvasta sekä niiden hakemisesta ja niitä koskevaan päätökseen liitettävistä ehdoista.

Ministeriön asetuksella säädetään tarvittaessa ainekohtaisesti tai muutoin yksityiskohtaisesti 1 momentissa tarkoitetuista aineista, joita ei saa kuljettaa, 2 momentissa tarkoitetuista aineista, joiden kuljetukseen edellytetään hyväksyntää tai poikkeuslupaa, sekä hyväksynnän ja poikkeuksen hakemiseen liittyvistä teknisistä yksityiskohdista samoin kuin muista 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen kuljetusrajoitusten teknisistä yksityiskohdista. Aluskuljetuksia koskevat ainekohtaiset tai muutoin yksityiskohtaiset määräykset annetaan kuitenkin Merenkululaitoksen päätöksellä ja ilmakuljetuksia koskevat määräykset Ilmailulaitoksen päätöksellä.

14 b § (8.4.2005/215)

Alueelliset kuljetusrajoitukset

Ministeriö voi kunnan perustellusta esityksestä rajoittaa vaarallisten aineiden kuljetusta tietyllä alueella, tiellä tai tien osalla, jos kuljetus siellä voi aiheuttaa huomattavaa vaaraa ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle. Rajoitusta asetettaessa on huolehdittava siitä, ettei mahdollisuuksia kuljettaa vaarallisia aineita rajoiteta enempää kuin on tarpeen kuljetuksista aiheutuvan vaaran torjumiseksi. Kunnan on tiedotettava aluettaan koskevasta rajoituksesta.

Ministeriö voi tien-, kadun- tai radanpitäjän esityksestä rajoittaa vaarallisten aineiden tie- tai rautatiekuljetusta tietyssä tien-, kadun- tai radanpitäjän hallinnoimassa tunnelissa, jos kuljetus voi aiheuttaa huomattavaa vaaraa ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle. Rajoituksen tulee perustua hakijan toimittamaan, hakijasta riippumattoman toimielimen suorittamaan tunnelin vaarojen arviointiin, jossa otetaan huomioon ainakin sellaiset turvallisuuteen vaikuttavat tekijät kuin kuljetettavat aineet, tunnelin rakenteet ja varusteet. Lisäksi on otettava huomioon kuljetukseen käytettävissä olevat vaihtoehtoiset reitit. Ministeriö voi liittää rajoitukseen ehtoja, joilla varmistetaan kuljetusten turvallisuus. Hakijan on tiedotettava hallinnoimaansa aluetta koskevasta rajoituksesta.

Ministeriön asetuksella säädetään tarvittaessa tarkemmin vaarojen arvioinnista, kuljetusrajoitusten alaisista aineryhmistä, rajoituksen toteuttamisesta ja muista 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin kuljetusrajoituksiin liittyvistä seikoista.

Liite 2 15(23)

15 § (9.2.2001/124)

Valvontaviranomaisen asettamat kiellot ja rajoitukset

Tässä laissa tarkoitetuilla valvontaviranomaisilla on oikeus toimialallaan kieltää vaarallisen aineen kuljetus, jos se ei täytä tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vaatimuksia, sekä määrätä vaarallinen aine ensimmäisessä sopivassa paikassa ja tilaisuudessa purettavaksi, jollei kuljetusta voida saattaa määräysten mukaiseksi.

Jos valvontaviranomainen on ryhtynyt 1 momentissa tarkoitettuun toimenpiteeseen, sen on ilmoitettava toimenpiteestä lähettäjälle tai lähettäjän edustajalle, jonka on viipymättä otettava tavara haltuunsa.

Jos lähettäjä tai hänen edustajaansa ei tavoiteta taikka jos lähettäjä tai hänen edustajansa ei ole valvontaviranomaisen määräämässä ajassa ottanut tavaraa haltuunsa tai luovuttanut sitä sellaiselle, jolla on oikeus pitää tavaraa hallussaan, taikka jos tavarahan hoidosta aiheutuvat kustannukset eivät ole kohtuullisissa suhteissa sen arvoon, valtio voi lunastaa tavarahan. Jollei valtio lunasta tavaraa, valvontaviranomaisella on oikeus olosuhteista riippuen myydä tai hävittää tavara.

Tavarahan myynti on järjestettävä julkisella huutokaupalla tai, jollei se vaikeuksista käy päinsä, muulla luotettavalla tavalla. Valvontaviranomaisen on mahdollisuuksien mukaan hyvissä ajoin ilmoitettava myynnin ajasta ja paikasta tavaraan oikeutetulle. Myyntihinta, vähennettynä tavaraa rasittavilla maksuilla ja myyntikuluilla, on pidätettävä tavaraan oikeutetun saatavana yhden vuoden ajan myyntipäivästä. Sen jälkeen se kuuluu valvontaviranomaiselle.

Tavarahan hävittäminen on järjestettävä asianmukaisella tavalla. Hävittämisestä aiheutuneista kustannuksista vastaa lähettäjä. Valvontaviranomaisen asiasta laatima tilitys on täytäntöönpanokelpoinen ilman tuomiota tai päätöstä.

5 LUKU Valvonta

16 § (9.2.2001/124)

Tarkastus-, tiedonsaanti- ja tutkimusoikeus

Tässä laissa tarkoitetuilla valvontaviranomaisilla on oikeus toimialallaan tehdä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvomiseksi tarvittavia tarkastuksia sekä päästä valvonnan suorittamiseksi vaarallisten aineiden ja niiden kuljetukseen tarkoitettujen pakkausten ja säiliöiden valmistus-, varastointi-, myynti-, asennus-, korjaus-, tarkastus-, kuormaus- ja kuljetuspaikkoihin, tilapäisiin säilytyspaikkoihin ja vaarallista ainetta kuljettavaan kuljetusvälineeseen sekä ottaa tarvittavia näytteitä ja suorittaa tutkimuksia. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvassa paikassa, ja kuljetusvälineen tarkastusta ei saa ulottaa asumiseen käytettäviin tiloihin, ellei se ole tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi välttämätöntä. (8.4.2005/215)

Tässä laissa tarkoitetuilla valvontaviranomaisilla on viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa tai muussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvontaa varten

Liite 2 16(23)

tarpeelliset tiedot lähettäjältä, kuljetuksen suorittajalta, pakkauksen tai säiliön omistajalta, haltijalta, valmistajalta, asennus- tai korjaustoimintaa harjoittavalta, maahantuojalta, myyjältä, varastoijalta, sataman-, lentopaikan- tai terminaalinpitäjältä, lastinkäsittelypalveluja satamassa suorittavalta sekä tarkastuslaitokselta ja muulta, jota tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten velvoitteet koskevat. (8.4.2005/215)

Edellä tarkoitetuilla valvontaviranomaisilla on myös oikeus ottaa näytteitä ja suorittaa tutkimuksia siten, että kuljetus tilapäisesti pysäytetään, jos on perusteltua aihetta epäillä, että vaarallisen aineen kuljetuksessa ei noudateta tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä. Ennen tutkimusten aloittamista on asianosaiselle mahdollisuuksien mukaan varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Tutkimustulokset on annettava tiedoksi asianosaiselle.

Edellä 3 momentissa tarkoitettu näyte on elinkeinonharjoittajan sitä vaatiessa korvattava käyvän hinnan mukaan, jollei tutkimuksessa havaita, että tavara on tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastainen. Tutkimuksista ja näytteenotosta viranomaiselle aiheutuneet kustannukset on velvollinen korvaamaan se, joka on syyllistynyt virheeseen tai laiminlyöntiin.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarvittaessa tarkemmin 1 momentissa tarkoitettujen tarkastusten suorittamisesta, tarkastustodistuksesta, tarkastuspaikoista ja

tarkastuksia koskevien tietojen raportoinnista.
(8.4.2005/215)

16 a § (9.2.2001/124)

Pakkausten ja säiliöiden viranomaisvalvonta

Turvatekniikan keskus valvoo kuljetettavien pakkausten ja säiliöiden vaatimustenmukaisuutta.

Jos turvatekniikan keskus toteaa, että moitteettomassa kunnossa pidetty ja suunniteltuun tarkoitukseen käytettävä kuljetettava painelaite saattaa aiheuttaa vaaraa ihmisen turvallisuudelle tai omaisuudelle kuljetuksen aikana tai muussa käytössä, se voi:

- 1) kieltää tilapäisesti tai pysyvästi sellaisen painelaitteen valmistuksen, pitämisen kaupan, myynnin ja muun luovuttamisen sekä käytön vaarallisten aineiden kuljetukseen;
- 2) vaatia sellaisten muutosten tekemistä painelaitteeseen tai sen valmistukseen tai käyttöön, että vaatimukset täyttyvät, sekä vaatia täyttymisen osoittamista;
- 3) määrätä, jos 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja kieltoja ja muutoksia ei voida pitää riittävinä, painelaite muutettavaksi kuljetettavan painelaitteen käyttöön soveltumattomaksi tai, jos tätä ei katsota tarkoituksenmukaiseksi, määrätä miten painelaitteen suhteen on meneteltävä;
- 4) velvoittaa painelaitteen valmistajan, maahantuojan tai myyjän julkisesti ilmoittamaan painelaitteeseen liittyvästä vaarasta sekä itse antaa tällaisen ilmoituksen valmistajan, maahantuojan tai myyjän kustannuksella;
- 5) velvoittaa toiminnanharjoittajan korvaamaan testauksesta ja tutkimuksesta aiheutuneet kulut, jos turvatekniikan keskus käyttää jotakin 1–4 kohdassa tarkoitettua oikeutta.

Mitä 2 momentissa säädetään, koskee myös Euroopan unionin jäsenvaltioiden alueelle tai Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion alueelle vietävää kuljetettavaa painelaitetta.

Liite 2

17(23)

Turvatekniikan keskuksen on ilmoitettava Euroopan yhteisöjen komissiolle toimenpiteistä, joilla se rajoittaa tai kieltää kuljetettavan painelaitteen markkinoille saattamisen, kuljetuksen tai käytön tai toimii siten, että laite poistetaan markkinoilta tai liikenteestä.

Jos kuljetettava painelaite, joka ei ole vaatimustenmukainen, on varustettu 13 b §:n 3 momentissa tarkoitetulla vaatimustenmukaisuusmerkinnällä, turvatekniikan keskuksen on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet merkinnän kiinnittänyttä vastaan sekä ilmoitettava asiasta Euroopan yhteisöjen komissiolle sekä Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuuluville valtioille.

Myös muihin pakkauksiin ja säiliöihin kuin kuljetettaviin painelaitteisiin sovelletaan, mitä 2 momentissa säädetään. Muiden tämän pykälän säännösten soveltamisesta näihin pakkauksiin ja säiliöihin voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

16 b § (9.2.2001/124)

Perusteettomasti kiinnitetty vaatimusten- mukaisuusmerkintä

Jos 13 b §:n 3 momentissa tarkoitettu vaatimustenmukaisuusmerkintä on kiinnitetty perusteettomasti, kuljetettavan painelaitteen omistaja, haltija, valmistaja tai tämän Euroopan unionin jäsenvaltioiden alueelle tai Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion alueelle sijoittunut edustaja on velvollinen saattamaan kuljetettavan painelaitteen vaatimustenmukaisuusmerkintää koskevien säännösten mukaiseksi.

Jos 1 momentissa säädettyä velvollisuutta ei noudateta, turvatekniikan keskuksen on ryhdyttävä 16 a §:ssä tarkoitettuihin toimenpiteisiin.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää 1 ja 2 momentissa tarkoitetut velvollisuudet sovellettaviksi myös muihin pakkauksiin ja säiliöihin kuin kuljetettaviin painelaitteisiin sekä alus- ja ilmakuljetukseen tarkoitettuihin kuljetettaviin painelaitteisiin.

17 § (21.5.1999/642)

Tiedonsaanti toiselta viranomaiselta

Valvontaviranomaisella on viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyin salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada valvontaa varten tarpeellisia liike- tai ammattisalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja toiselta viranomaiselta.

17 a § (9.2.2001/124)

Virka-apu

Poliisin, tullilaitoksen ja rajavartiolaitoksen tulee tarvittaessa antaa virka-apua 5 ja 6 §:ssä tarkoitetuille valvontaviranomaisille tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvomiseksi ja täytäntöönpanemiseksi.

6 LUKU

Liite 2

18 § (9.2.2001/124)

18(23)

Pakkokeinot ja seuraamukset

Uhkasakko ja teettämisuhka

Tämän lain 5 ja 6 §:ssä tarkoitettu valvontaviranomainen voi tehostaa tämän lain nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai teettämisuhalla siten kuin siitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

19 § (24.5.2002/419)

Rangaistussäännökset

Rangaistus vastoin tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä tehdystä vaarallisten aineiden kuljetusrikoksesta säädetään rikoslain (39/1889) 44 luvun 13 §:ssä.

Rangaistus vastoin tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä tehdystä ympäristön turmelemisesta säädetään rikoslain 48 luvun 1–4 §:ssä.

Joka muutoin kuin 1 ja 2 momentissa tarkoitettulla tavalla tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettua säännöstä tai yleistä tai yksittäistapausta koskevaa määräystä, on tuomittava *vaarallisten aineiden kuljetusrikkomuksesta* sakkoon.

Joka rikkoo tämän lain nojalla määrättyä uhkasakolla tehostettua kieltoa tai velvoitetta, voidaan jättää tuomitsematta rangaistukseen samasta teosta.

7 LUKU

Muutoksenhaku ja täytäntöönpano (9.2.2001/124)

20 § (9.2.2001/124)

Oikaisun hakeminen

Ajolupakokeen vastaanottajan tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen perusteella tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua Ajoneuvohallintokeskukselta, jollei muualla laissa tai asetuksessa toisin säädetä. Oikaisuvaatimus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Päätökseen on liitettävä oikaisuvaatimusosoitus.

Jos tarkastuslaitos epää pakkauksen tai säiliön vaatimustenmukaisuuden osoittamisen tai muun varmistamisen, päätös on perusteltava ja samalla ilmoitettava, miten hakija voi saattaa asian tarkastuslaitoksen uudelleen käsiteltäväksi oikaisumenettelyssä.

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa siitä, kun hakija on saanut päätöksestä tiedon. Oikaisuvaatimuksen ratkaisee tarkastuslaitos. Valtioneuvoston

asetuksella voidaan tarvittaessa antaa tarkempia säännöksiä tarkastuslaitoksessa noudatettavasta menettelystä oikaisuvaatimuksia käsiteltäessä.

21 § (9.2.2001/124)

Muutoksenhaku

Tarkastuslaitoksen 20 §:n 2 momentissa tarkoitettussa oikaisumenettelyssä antamaan päätökseen haetaan muutosta hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Muutoksenhausta on muutoin voimassa, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Liite 2

19(23)

22 § (8.4.2005/215)

Täytäntöönpano

Edellä 9 §:n 3 momentin nojalla tehtävässä luvan peruuttamista koskevassa päätöksessä samoin kuin 13 g §:n 2 momentin sekä 15 ja 16 a §:n nojalla tehtävässä päätöksessä voidaan määrätä, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

8 LUKU

Erinäisiä säännöksiä

23 § (9.2.2001/124)

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä hoidettaessa saatuja salassa pidettäviksi säädettyjä tietoja saa luovuttaa:

- 1) syyttäjä- ja poliisiviranomaisille rikoksen ehkäisemiseksi ja selvittämiseksi;
- 2) muille tässä laissa tarkoitetuille valvontaviranomaisille ja tarkastuslaitoksille niiden tehtävien suorittamiseksi;
- 3) vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyviä tehtäviä hoitaville ulkomaisille valvontaviranomaisille ja tarkastuslaitoksille sekä kansainvälisille toimielimille näiden tehtävien suorittamiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja tietoja saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa lisäksi toimivaltaiselle ulkomaan viranomaiselle ja kansainväliselle toimielimelle yhtenäisestä menettelystä vaarallisten aineiden tiekuljetusten tarkastuksissa annetussa neuvoston direktiivissä 95/50/EY säädetyn tai Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen velvoitteen toteuttamiseksi.

Poliisi, tullilaitos, Ratahallintokeskus ja rajavartiolaitos voivat pyytää muun valtion toimivaltaista viranomaista toteuttamaan 2 momentissa tarkoitettun direktiivin 7 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettut tai Suomea sitovaan kansainväliseen sopimukseen perustuvat vastaavanlaiset toimenpiteet.

23 a § (8.4.2005/215)

Poikkeukset

Turvatekniikan keskus voi muiden pakkausten ja säiliöiden kuin radioaktiivisten aineiden kuljetukseen tarkoitettujen pakkausten ja säiliöiden osalta myöntää hakemuksesta yksittäistapauksessa kuljetuksen turvallisuuden edistämiseksi tarpeelliseksi katsomillaan ehdoilla luvan poiketa tämän lain nojalla annetuista säännöksistä ja määräyksistä.

Säteilyturvakeskus voi myöntää radioaktiivisten aineiden kuljetuksessa hakemuksesta yksittäistapauksessa kuljetuksen turvallisuuden edistämiseksi tarpeelliseksi katsomillaan ehdoilla luvan poiketa tämän lain nojalla annetuista säännöksistä ja määräyksistä.

Ministeriö voi muissa kuin 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa tarvittaessa myöntää kuljetuksen turvallisuuden edistämiseksi tarpeelliseksi katsomillaan ehdoilla luvan poiketa tämän lain nojalla annetuista säännöksistä ja määräyksistä.

Aluskuljetuksissa luvan poiketa myöntää kuitenkin Merenkululaitos ja

ilmakuljetuksissa Ilmailulaitos.

Liite 2
20(23)

Edellä 1–3 momentissa tarkoitettuja poikkeuksia voidaan myöntää vain, jos poikkeamiseen on erityinen pakottava tarve taikka jos säännösten tai määräysten noudattaminen aiheuttaa huomattavaa haittaa. Poikkeuksen myöntäminen edellyttää lisäksi, että vaadittava turvallisuus voidaan saavuttaa muulla tavoin.

24 § (9.2.2001/124)

Valtuutussäännös

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan valtioneuvoston asetuksella. (8.4.2005/215)

Ministeriön asetuksella voidaan tarvittaessa antaa tarkempia säännöksiä vaarallisten aineiden kuljetuksen ja tilapäisen säilytyksen teknisistä yksityiskohdista, jotka liittyvät luokitukseen, merkintöihin, säiliöiden ja pakkausten hyväksymiseen sekä kuljetus-, lastaus- ja käsittelyturvallisuuteen. Aluskuljetuksissa tarvittavat tarkemmat määräykset mainituista asioista annetaan kuitenkin Merenkululaitoksen päätöksellä ja ilmakuljetuksissa Ilmailulaitoksen päätöksellä. (8.4.2005/215)

Ministeriön asetuksella voidaan lisäksi antaa tarkempia säännöksiä vaarallisten aineiden kuljetuksesta maastossa. (8.4.2005/215)

Puolustusvoimien valvonnassa tapahtuvista vaarallisten aineiden tie-, ilma-, meri- ja sisävesikuljetuksista voidaan puolustusministeriön asetuksella antaa tämän lain nojalla annetuista säännöksistä ja määräyksistä poikkeavia säännöksiä ja puolustusministeriön päätöksellä yksittäistapauksia koskevia määräyksiä. Kun kuljetus tapahtuu puolustusvoimien ajoneuvolla, aluksella tai ilma-aluksella taikka kun kyse on muusta puolustusvoimien sisäisestä tie-, ilma-, meri- tai sisävesikuljetuksesta, pääesikunnalla on, siten kuin puolustusministeriön asetuksella tarkemmin säädetään, oikeus antaa tämän lain nojalla annetuista säännöksistä poikkeavia määräyksiä. Rajavartiolaitoksen aluksella tai ilma-aluksella tapahtuvista vaarallisten aineiden kuljetuksista on rajavartiolaitoksella oikeus antaa tämän lain nojalla annettavista säännöksistä poikkeavia määräyksiä.

9 LUKU

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

25 §

Voimaantulosäännös

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 1994. Lain 12 §:n 1 momentti tulee kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 1995.

Tällä lailla kumotaan vaarallisten aineiden kuljettamisesta tiellä 20 päivänä kesäkuuta 1974 annettu laki (510/74) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen; edellä mainitun lain 12 ja 17 §:n nojalla annetut VAK-ajolupaa koskevat vaarallisten aineiden kuljetussäännökset ja -määräykset ovat kuitenkin voimassa 31 päivään joulukuuta 1994 saakka.

Aikaisemman lain nojalla annetut asetukset ja määräykset jäävät edelleen voimaan, kunnes niistä tämän lain nojalla toisin säädetään ja määrätään.

Liite 2
21(23)

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

26 §

Siirtymäsäännös

Ennen tämän lain 12 §:n 1 momentin voimaantuloa myönnetyt VAK-ajoluvat ovat edelleen voimassa niissä mainitun ajan, enintään kuitenkin 31 päivään joulukuuta 1999 saakka. Ajolupa voidaan uudistaa tämän lain nojalla annettujen säännösten mukaisesti. HE 74/94, LIVM 6/94, ETA-sopimuksen liite XIII: neuvoston direktiivi 89/684/ETY, ETA:n sekakomitean päätös 21.3.1994 N:o 7/94., ETA-sopimuksen liite XIII: neuvoston direktiivi 93/75/ETY

Muutossäädösten voimaantulo ja soveltaminen:

21.8.1995/1075:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä marraskuuta 1995.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä edellytettyjen säiliöiden ja pakkausten tarkastusten suorittaminen siirtyy tämän lain voimaan tullessa 6 a §:ssä tarkoitettulle tarkastuslaitokselle. Henkilöt ja laitokset, joilla on ennen lain voimaantuloa oikeus suorittaa 6 a §:ssä tarkoitettuja tarkastuksia, säilyttävät tämän oikeuden vuoden 1998 loppuun asti. Lisäksi 21 päivänä elokuuta 1995 annetulla lailla (1070/95) perustetulla Teknisellä tarkastuskeskuksella on oikeus vuoden 1998 loppuun asti tehdä 21 päivänä tammikuuta 1984 annetussa laissa (65/84) tarkoitettulle tekniselle tarkastuskeskukselle vaarallisten aineiden kuljetuksesta annettuun lakiin perustuvat säiliöiden ja pakkausten tarkastukset.

Tämän lain voimaan tullessa suoritettavat tarkastukset ovat sellaisenaan voimassa siten kuin niistä on määrätty.

HE 39/95, TaVM 10/95

18.12.1995/1596:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996.

HE 59/95, LiVM 5/95, EV 134/95

20.12.1996/1250:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä helmikuuta 1997.

HE 219/1996, LiVM 8/1996, EV 196/1996, Neuvoston direktiivi 93/75/ETY; EYVL N:o L 247, 5.10.1993, s. 19

21.5.1999/642:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1999.

HE 30/1998, HaVM 31/1998, EV 303/1998

9.2.2001/124:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2001. Sen 13 d, 13 e ja 13 h § tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2001. Lain 13 b §:n 1 ja 2

Liite 2

22(23)

momentti, 16 a §:n 3–5 momentti ja 16 b §:n 1 ja 2 momentti tulevat voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Tällä lailla kumotaan vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävien säiliöiden ja pakkausten tarkastuksia suorittavasta tarkastuslaitoksesta 27 päivänä lokakuuta 1995 annettu asetus (1208/1995). Tällä lailla muutettujen tai kumottujen säännösten nojalla annetut muut säännökset ja määräykset jäävät edelleen voimaan kunnes niistä toisin säädetään tai määrätään.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisia säiliöitä ja pakkauksia saa käyttää edelleen Suomessa.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaiset kuljetettavat painelaitteet saa Suomessa saattaa markkinoille 30 päivään kesäkuuta 2003 asti sekä ottaa täällä käyttöön tämän jälkeenkin, jos ne on saatettu markkinoille viimeistään mainittuna päivänä. Kuljetettavia painelaitteita koskevaa tässä momentissa tarkoitettua markkinoillesaattamisaikaa ja siihen liittyvää käyttöönottoaikaa voidaan valtioneuvoston

asetuksella siirtää mainittua myöhemmäksi.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten nojalla turvatekniikan keskuksen myöntämät tarkastuslaitosluvat ovat sellaisenaan voimassa luvassa tarkoitetuin oikeuksin ja velvollisuuksin kuljetettaviin painelaitteisiin liittyviä tarkastuslaitostehtäviä lukuun ottamatta.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

HE 180/2000, LiVM 12/2000, EV 207/2000, Neuvoston direktiivi 99/36/EY (31999L0036); EYVL N:o L 138, 1.6.1999, s. 20

24.5.2002/419:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 2002.

HE 17/2001, LaVM 5/2002, EV 35/2002

8.4.2005/215:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2005. Lain 11 d §:ää sovelletaan kuitenkin vasta 1 päivästä heinäkuuta 2005 sekä sen 14 b §:n 2 momenttia tiekuljetuksiin vasta 1 päivästä heinäkuuta 2007 ja rautatiekuljetuksiin 1 päivästä heinäkuuta 2009.

Tällä lailla kumotaan vaarallisten aineiden tiekuljetusten valvomiseksi suoritettavista tarkastuksista 23 päivänä syyskuuta 1996 annettu liikenneministeriön päätös (705/1996) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen. Muut tällä lailla muutettujen valtuussäännösten nojalla annetut säännökset ja määräykset jäävät voimaan, kunnes toisin säädetään tai määrätään.

Tämän lain 12 §:n 2 momentissa tarkoitettu turvallisuusselvitys tulee toimittaa hyväksyttäväksi ensimmäisen kerran ennen 1 päivää tammikuuta 2007.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaiset ajoluvat, luvat vaarallisten aineiden ilmakuljetukseen, hyväksynyt koulutuksen antamiseen, alueelliset kuljetusrajoitukset ja poikkeusluvat jäävät sellaisinaan voimaan.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Liite 2

23(23)

HE 274/2004, LiVM 4/2005, EV 18/2005, Komission direktiivi 2004/110/EY (32004L0110); EYVL N:o L 365, 10.12.2004, s. 24, Komission direktiivi 2004/111/EY (32004L0111); EYVL N:o L 365, 10.12.2004, s. 25, Komission direktiivi 2004/112/EY (32004L0112); EYVL N:o L 367, 14.12.2004, s. 23

29.6.2006/557:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 2006.

HE 16/2006, LiVM 11/2006, EV 69/2006

29.5.2009/388:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2009.

HE 228/2008, YmVM 3/2009, EV 48/2009, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 35/2004/EY (32004L0035); EYVL N:o L143, 30.4.2004, s. 56

**Valtioneuvoston asetus vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä 250/2005
Kuljetushenkilöstön koulutus 15§:**

Henkilöiden, joiden työtehtävät liittyvät vaarallisten aineiden kuljetukseen tiellä, tulee saada kuljetuksen vaatimukset kattavaa henkilöstön vastuuseen ja tehtäviin soveltuvaa koulutusta. Koulutuksen tulee muodostua:

1) yleisestä tiedostavasta koulutuksesta, jossa opetetaan yleiset tiedot vaarallisten aineiden tiekuljetusta koskevista säännöksistä;

2) tehtäväkohtaisesta koulutuksesta, jossa henkilöstön tulee saada yksityiskohtaista henkilöstön tehtäviin ja vastuuseen suhteutettua koulutusta vaarallisten aineiden tiekuljetusta koskevista säännöksistä; jos osa kuljetuksesta suoritetaan muuna kuin tiekuljetuksena, henkilöstön on oltava tietoinen myös tätä muuta kuljetusmuotoa koskevista säännöksistä ja määräyksistä;

3) turvallisuuskoulutuksesta, jossa henkilöstön tulee saada koulutusta vaarallisten aineiden vaaroista suhteutettuna mahdolliseen vaarallisten aineiden kuljetus-, kuormaus- ja purkamisonnettomuuden aiheuttamaan tapaturmavaaraan ja altistukseen; koulutuksella tulee pyrkiä siihen, että henkilöstö tuntee aineen turvallisen käsittelyn ja hätätilanteen toimintatavat;

4) radioaktiivisten aineiden kuljetukseen liittyvästä koulutuksesta, jossa näiden aineiden kuljetukseen osallistuvan henkilöstön tulee saada soveltuvaa koulutusta radioaktiivisten aineiden kuljetukseen liittyvistä säteilyriskeistä ja huomioon otettavista varotoimenpiteistä säteilyltä suojautumista ja muiden henkilöiden suojaamista varten;

5) täydennyskoulutuksesta, jota annetaan määräajoin säännöksissä ja määräyksissä tapahtuneista muutoksista.

Työnantajalla ja työntekijällä tulee olla yksityiskohtaiset tiedot kaikesta tässä pykälässä tarkoitettusta, suoritettusta koulutuksesta. Tiedot tulee varmistaa aloitettaessa uutta työsuhdetta.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, koskee soveltuvin osin myös henkilöstöä, jonka työtehtävät liittyvät vaarallisten aineiden kuljetukseen satama-alueella tai lentopaikalla. Turvallisuusneuvonantajakoulutuksesta ja ADR-ajoluvan saamiseksi edellytettävästä koulutuksesta säädetään erikseen.

Asetus vaarallisten aineiden kuljettajien ajoluovasta 294/2005

Ajolupavaatimus 5§ :

Vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja vaarallisia aineita tiellä kuljettavan ajoneuvon kuljettajalla tulee olla ajolupa seuraavasti:

1) ADR-ajolupa (perusajolupa), jonka saa peruskurssin ja sitä vastaavan hyväksytyn kokeen perusteella, kuljettaessa:

a) vaarallisia aineita vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä annetun liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen (277/2002) liitteen A kohdassa 1.1.3.6.3 tarkoitettuja määriä (vapaaraja) suurempia määriä kuljetusyksikköä kohti; tai

Liite 3

2(4)

b) vaarallisia aineita säiliöissä muissa kuin 2 kohdassa tarkoitetuissa kuljetuksissa kuljetusmäärän ylittäessä vapaarajassa tarkoitettut enimmäismäärät;

2) ADR-ajolupa (säiliöajolupa), jonka saa peruskurssin ja säiliökurssin sekä niitä vastaavan hyväksytyn kokeen perusteella, kuljettaessa:

a) vaarallisia aineita ajoneuvossa, jossa kiinteän tai irrotettavan säiliön tilavuus on suurempi kuin 1 m³;

b) vaarallisia aineita monisäiliöajoneuvossa, jonka säiliöstön kokonaistilavuus on suurempi kuin 1 m³; tai

c) vaarallisia aineita säiliökontissa, MEG-kontissa tai UN-säiliössä, joka on yksittäistilavuudeltaan suurempi kuin 3 m³.

Edellä 1 momentista poiketen ajolupaa ei kuitenkaan tarvita 1 momentin 1 kohdan a alakohdassa mainitun asetuksen liitteen A kohdassa 1.1.3 ja luvussa 3.4 sekä liitteessä C tarkoitettuihin vähäisiin kuljetuksiin.

Koulutuksen tarkoitus ja sisällöt 6§:

ADR-ajolupaa varten annettavan koulutuksen tarkoituksena on antaa asianomaiselle henkilölle tiedot vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvistä riskeistä, perustiedot onnettomuustilanteiden välttämiseksi sekä tiedot onnettomuustilanteissa tarvittavista välttämättömistä toimenpiteistä henkilöiden, omaisuuden ja ympäristön suojaamiseksi sekä onnettomuuden vaikutusten rajoittamiseksi.

Koulutus jakaantuu peruskurssiin, säiliökurssiin, täydennyskurssiin sekä radioaktiivisia aineita koskevaan tiedostavaan koulutukseen.

Koulutusluvan myöntäminen 7§:

Ajoneuvohallintokeskus myöntää kirjallisesta hakemuksesta koulutusluvan, jos hakijalla katsotaan olevan edellytykset koulutuksen antamiseen.

Koulutuksen järjestäminen 8§:

Koulutuksen antajan tulee varmistaa, että opetushenkilöstöllä on hyvät tiedot vaarallisten aineiden kuljetusta koskevista säännöksistä ja määräyksistä sekä koulutusvaatimuksissa tapahtuvasta kehityksestä.

Koulutus tulee järjestää lupahakemuksen ja koulutukseen myönnetyn luvan mukaisesti. Jos koulutuksessa aiotaan poiketa lupahakemuksessa esitetystä koulutusohjelmasta tai muista hakemuksessa esitetystä keskeisistä seikoista, muutoksiin on saatava Ajoneuvohallintokeskuksen suostumus.

Koulutuksen valvonta 9§:

Ajolupakokeen vastaanottajalla ja Ajoneuvohallintokeskuksella on oikeus olla seuraamassa opetusta.

Ajolupakokeen vastaanottajan on ilmoitettava Ajoneuvohallintokeskukselle koulutuksessa havaitsemistaan puutteista.

Ajoneuvohallintokeskus antaa tarvittaessa ohjeet koulutuksen valvonnasta.

Liite 3

3(4)

Asetus vaarallisten aineiden maantiekuljetusten turvallisuusneuvonantajasta 264/2009

Turvallisuusneuvonantajan nimeämisvelvollisuus 3§:

Toiminnanharjoittajan on nimettävä yksi tai useampi turvallisuusneuvonantaja hoitamaan hänelle säädettyjä tehtäviä toiminnanharjoittajan valvonnassa.

Turvallisuusneuvonantajaa ei kuitenkaan tarvitse nimetä, jos:

- 1) vaarallisen aineen kuljetukset suoritetaan puolustusvoimien valvonnassa tai puolustusvoimien ajoneuvolla;*
- 2) vaarallisen aineen kuljetuksia suoritetaan satunnaisesti kotimaassa edellyttäen, että toiminnasta voi aiheutua vain vähäistä vaaraa ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle;*
- 3) toiminnanharjoittajan vaarallisten aineiden kuljetukset:
  - a) täyttävät vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä annetun ministeriön asetuksen (277/2002) liitteen A kohdassa 1.1.3 tai luvussa 3.4 säädetty ehdot;*
  - b) ovat a kohdassa mainitun asetuksen liitteessä C tarkoitettuja kuljetuksia; tai**
- 4) toiminnanharjoittajan vaarallisten aineiden kuljetukset täyttävät vaarallisten aineiden kuljetuksesta rautatiellä annetun liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen (172/2009) kohdassa 1.1.3 tai luvussa 3.4 säädetty ehdot.*
- 5) vaarallisten aineiden kuljetuksia suoritetaan ja vaarallisia aineita tilapäisesti säilytetään vain satama-alueella tai lento-paikalla*

Turvallisuusneuvonantajan kelpoisuus 4§:

Turvallisuusneuvonantajalla tulee olla tämän asetuksen mukainen todistus kokeesta, jolla osoitetaan henkilöllä olevan turvallisuusneuvonantajan tehtävissä tarvittava, kyseessä olevaa kuljetusmuotoa koskeva asiantuntemus kaikkien vaarallisten aineiden kuljetukseen.

Kuljetusmuodon lisäksi turvallisuusneuvonantaja voi 1 momentista poiketen erikoistua vain yhteen tai useampaan seuraavista ryhmistä kuuluvien vaarallisten aineiden kuljetukseen:

- 1) luokkaan 1 kuuluvat aineet;*
- 2) luokkaan 2 kuuluva aineet;*
- 3) luokkaan 7 kuuluvat;*
- 4) luokkiin 3, 4.1, 4.2, 4.3, 5.1, 5.2, 6.1, 6.2, 8 ja 9 kuuluvat aineet.*

Turvallisuusneuvonantajaksi nimettävältä tulee olla kirjallinen suostumus tehtävään, ja hänellä tulee olla tuntemus kyseisen toiminnanharjoittajan toiminnasta.

Turvallisuusneuvonantajaksi voidaan nimetä toiminnanharjoittajan työntekijä, johtaja tai omistaja taikka toiminnanharjoittajan ulkopuolinen henkilö. Neuvonantajalla tulee kuitenkin olla tosiasialliset edellytykset hoitaa hänelle säädetty tehtävät.

Turvallisuusneuvonantajan kokeet 7§:

Vaarallisen aineen tiekuljetuksiin ja rautatiekuljetuksiin liittyvistä aiheista järjestetään erilliset turvallisuusneuvonantajan kokeet, jotka voidaan myös yhdistää. Koe käsittää kaikki vaaralliset aineet tai kokelaan ennakoilmoituksen

Liite 3

4(4)

mukaan yhteen tai useampaan 4 §:n 2 momentissa määriteltyyn ryhmään kuuluvat aineet. Hyväksytyllä kokeella osoitetaan, että henkilöllä on

asiantuntemus kyseisen kuljetusmuodon ja kyseisten vaarallisten aineiden kuljetusta suorittavan toiminnanharjoittajan turvallisuusneuvonantajaksi.

Kokeet järjestetään kirjallisina. Erityisestä syystä kirjallista koetta voidaan täydentää suullisella osuudella.

Kokeita on järjestettävä riittävän usein ja eri puolilla maata siten, että kokelaan matka ja odotusaika koetilaisuuteen eivät muodostu kohtuuttomiksi.

Turvallisuusneuvonantajan kokeet ottaa vastaan Ajoneuvohallintokeskus.

ADR-maa tarkoittaa ADR-sopimukseen liittynyttä valtiota, ks. ADR-sopimus
ADR-sopimus tarkoittaa vaarallisten aineiden, esineiden ja tavaroiden kansainvälisistä tiekuljetuksista tehtyä eurooppalaista sopimusta; European agreement concerning the international carriage of dangerous goods by road
Ajoneuvo tarkoittaa vaarallisten aineiden tiekuljetukseen tarkoitettua valmista, keskeneräistä tai täydennettyä ajoneuvoa
Ajoneuvon miehistö jäsen tarkoittaa kuljettajaa tai muuta henkilöä, joka on kuljettajan mukana turvallisuuden, turvatoimien, koulutuksen tai muun toiminnan takia
ICAO-TI tarkoittaa kansainvälisen siviili-ilmailun (ICAO) julkaisemia teknisiä ohjeita vaarallisten aineiden turvallisesta ilmakuljetuksesta
IMDG-koodi tarkoittaa IMDG-säännöstöä joka on kansainvälisen merenkulkujärjestön (IMO) julkaisema kansainvälisiä vaarallisten aineiden merikuljetuksia koskeva säännöstö
Irtotavarakontti tarkoittaa kiinteiden aineiden kuljetukseen tarkoitettua yksikköä jossa kuljetettava aine on suorassa kosketuksessa sisäseinämien kanssa
Kiinteä säiliö tarkoittaa säiliötä, jonka tilavuus on yli 1000 litraa ja joka on kiinnitetty rakenteellisesti ajoneuvoon
Kolli tarkoittaa lähetysvalmista pakkausta, suurpäälystä tai IBC-pakkausta ja sen sisältöä. Termiin sisältyy kaasuille tarkoitettut astiat.
Kontti tarkoittaa kuljetusvälinettä, nostettava kuormatila tai muu vastaava rakenne
Kuljetus tarkoittaa vaarallisten aineiden konkreettista siirtämistä paikasta toiseen, mukaan lukien kuljetusolosuhteista johtuvat matkan väliaikaiset keskeytykset sekä liikenteestä johtuva vaarallisten aineiden säilyttäminen ajoneuvoissa, säiliöissä ja konteissa ennen kuljetusta, kuljetusmatkan aikana ja sen jälkeen. Tämä määritelmä kattaa myös kuljetusmuodon tai kuljetusvälineen vaihtamisesta johtuvan vaarallisten aineiden tilapäisen säilytyksen (siirtokuormaus).
Kuljetus irrallisena tarkoittaa kiinteiden aineiden tai esineiden kuljettamista ilman pakkausta ajoneuvossa tai konteissa. Termi ei sisällä kolleina kuljetettavia tavaroita eikä aineiden kuljettamista säiliöissä.
Kuljetuksen suorittaja tarkoittaa yritystä, joka kuljetussopimuksen mukaan tai ilman kuljetussopimusta suorittaa kuljetuksen.
Kuljetusyksikkö on yhden tai useamman ajoneuvon muodostama kokonaisuus.
Kuormaaja tarkoittaa yritystä, joka kuormaa vaarallisia aineita ajoneuvoihin tai suurkontteihin.
Lähetäjä tarkoittaa yritystä, joka lähettää vaarallisia aineita itse tai kolmannen osapuolen toimeksiannosta. Jos kuljetus tapahtuu kuljetussopimuksen mukaan, tarkoittaa lähettäjä kuljetussopimuksessa määriteltyä lähettäjä.
Lähetys tarkoittaa lähettäjän kuljetettavaksi jättämää vaarallisten aineiden kolliä, kolleja tai kuormaa.
Pakkaaja tarkoittaa yritystä, joka pakkaa vaaralliset aineet pakkauksiin, mukaan lukien suurpäälykset ja IBC-pakkaukset, ja tarvittaessa valmisteleo kolliä kuljetusta varten.

Pakkaus tarkoittaa astiaa ja kaikkia muita osia tai komponentteja, jotka ovat astian sisällön sisällä pysymisen kannalta välttämättömiä.

RID tarkoittaa kansainvälisiä vaarallisten aineiden rautatiekuljetusmääräyksiä.

Säiliö (tank) tarkoittaa säiliötä käyttölaitteineen ja rakenteellisine varusteineen. termi yksin käytettynä tarkoittaa säiliökonttia, UN-säiliötä, irrotettavaa säiliötä, kiinteää säiliötä, monisäiliöajoneuvon säiliötä tai MEG-kontin säiliötä

Säiliöajoneuvo tarkoittaa nesteiden, kaasujen, jauhemaisten tai rakeisten aineiden kuljetukseen rakennettua ajoneuvoa, jossa on yksi tai useampi kiinteä säiliö. Säiliöajoneuvoon kuuluu ajoneuvon tai vetolaitteen lisäksi yksi tai useampi kiinteä säiliö, näiden varusteet sekä laitteet, joilla säiliö kiinnitetään ajoneuvoon tai vetolaitteeseen.

Säiliöasiakirja tarkoittaa asiakirjaa, joka sisältää kaikki säiliötä, monisäiliöajoneuvoa tai MEG-konttia koskevat oleelliset tekniset tiedot.

Säiliökontti tarkoittaa kuljetusvälinettä, joka on kontin määritelmän mukainen ja joka koostuu säiliöstä ja varusteista, ja jota käytetään kaasujen, nesteiden, jauhemaisten ja rakeisten aineiden kuljetukseen ja jonka tilavuus luokan 2 kaasujen kuljetuksessa on yli 0,45m³ (450l)

Säiliökontin/UN-säiliön haltija tarkoittaa yritystä, jonka nimiin säiliökontti tai UN-säiliö on rekisteröity. Haltija voi olla myös säiliökontin/UN-säiliön omistaja.

Säiliön tai säiliöosaston tilavuus tarkoittaa säiliön tai säiliöosaston kokonaissisätilavuutta litroina tai kuutiometreinä.

Säiliövaihtokoria pidetään määräyksissä säiliökonttina.

TNA on lyhenne turvallisuusneuvonantajasta.

Täyttäjä tarkoittaa yritystä, joka kuormaa vaarallisia aineita säiliöön (säiliöajoneuvoon, irrotettavaan säiliöön, UN-säiliöön tai säiliökonttiin) ja/tai irtotavaraa ajoneuvoon, suurkonttiin tai pienkonttiin taikka monisäiliöajoneuvoon tai MEG-konttiin

UN-numero tarkoittaa YK-numeroa (UN, United Nations, Yhdistyneet Kansakunnat) Numeron edessä käytetään vain lyhennettä UN, esim. UN 1230.

Vaaralliset aineet tarkoittavat niitä aineita ja esineitä, joiden kuljetus on kielletty säännöksillä tai joiden kuljetus on sallittu säännösten mukaisesti.

VAK-laki tarkoittaa vaarallisten aineiden kuljetuksesta annettua lakia (719/1994)

VAK-liikenne tarkoittaa Suomen kansallisissa vaarallisten aineiden kuljetussäännöksissä tarkoitettua vaarallisten aineiden kuljetusta.

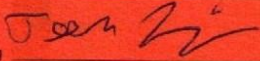
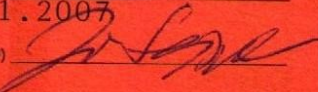
VAK-säännökset tarkoittavat Suomen kansallisten vaarallisten aineiden kuljetussäännösten säännöksiä.

Vastaanottaja tarkoittaa kuljetussopimuksessa tarkoitettua lähetyksen vastaanottajaa. Jos kuljetus tapahtuu ilman kuljetussopimusta, katsotaan vastaanottajaksi se yritys, joka ottaa vaaralliset aineet vastaan niiden saapuessa.

YK-mallisäännöt tarkoittavat vaarallisten aineiden kuljetusta koskevien Yhdistyneiden Kansakuntien suositusten liitteenä olevia mallisääntöjä (Recommendations on the Transport of Dangerous Goods, ST/SG/AC.10/1/rev.14)

YK-numero tarkoittaa YK-mallisääntöjen mukaista aineen tai esineen nelinumerosta lukua.

4	1
Vain kansallisia säännöksiä varten. Reservation för nationella bestämmelser. For national regulations only.	ADR – VAARALLISTEN AINEIDEN KULJETUKSEEN KÄYTETTÄVÄN AJONEUVON KULJETTAJAN KOULUTUSTODISTUS ADR – INTYG OM UTBILDNING AV FÖRARE AV FORDON SOM TRANSPORTERAR FARLIGT GODS ADR – TRAINING CERTIFICATE FOR DRIVERS OF VEHICLES CARRYING DANGEROUS GOODS
Todistus kelpaa myös Suomessa tapahtuvissa kansallisissa vaarallisten aineiden kuljetuksissa. Intyget gäller även vid nationella transporter av farligt gods i Finland. This certificate is also valid for national carriage of dangerous goods in Finland.	Todistuksen no 71193 Intyg nr. Certificate no
	Todistuksen antajavaltion tunnus Utfärdande lands nationalitetsmärke Distinguishing sign of issuing state
	Voimassa luokalle (-ille) ^{1) 2)} Giltigt för klass ^{1) 2)} Valid for class(es) ^{1) 2)}
	Säiliöissä I tank In tanks
	Muissa kuin säiliöissä Som styckegods Other than in tanks
	1 2 3 4.1, 4.2, 4.3 5.1, 5.2 6.1, 6.2 7 8 9
	1 2 3 4.1, 4.2, 4.3 5.1, 5.2 6.1, 6.2 7 8 9
	Till (datum) ³⁾ 6.11.2012 Until (date) ³⁾ saakka (päiväys) ³⁾
	1) Yliviivaa se, jota todistus ei koske. Stryk det ej tillämpliga. Strike out what does not apply. 2) Laajennukset muihin luokkiin, ks. sivu 3. För utvidgning till andra klasser, se sida 3. For extension to other classes, see page 3. 3) Uusinnan osalta, ks. sivu 2. För förnyande, se sida 2. For renewal, see page 2.
 AKE AJONEUVOHALLINTOKESKUS FORDONSFÖRVALTNINGSCENTRALEN VEHICLE ADMINISTRATION CENTRE	
AKE E305 03.2000	8020208

2	3
Sukunimi Efternamn Surname JAVANAINEN	Laajennettu koskemaan luokkaa (-ia) ⁵⁾ Utvidgat till klass(er) ⁵⁾ Extended to class(es) ⁵⁾
Etinimi (-et) Förnamn First name(s) TEEMU VALTTERI	Säiliöissä I tank In tanks
Syntymäaika Födelsedatum Date of birth 050279-██████	1 2 3 4.1, 4.2, 4.3 5.1, 5.2 6.1, 6.2 7 8 9
Kansallisuus Nationalitet Nationality SUOMEN	Päiväys Datum Date
Haltijan allekirjoitus Innehavarens namnteckning Signature of holder 	Allekirjoitus ja/tai sinetti tai leima Namnteckning och/eller stämpel Signature and/or seal or stamp
Todistuksen antaja Utfärdat av Issued by AJOVARMA OY KOUVOLA	Muissa kuin säiliöissä Som styckegods Other than in tanks
Päiväys ja allekirjoitus ⁴⁾ Datum och namnteckning ⁴⁾ Date and signature ⁴⁾ 6.11.2007 	1 2 3 4.1, 4.2, 4.3 5.1, 5.2 6.1, 6.2 7 8 9
Voimassaoloaikaa jatkettu Förnyat till Renewed until saakka	Päiväys Datum Date
Myöntäjä Av By	Allekirjoitus ja/tai sinetti tai leima Namnteckning och/eller stämpel Signature and/or seal or stamp
Päiväys ja allekirjoitus ⁴⁾ Datum och namnteckning ⁴⁾ Date and signature ⁴⁾	
⁴⁾ Ja/tai todistuksen antavan viranomaisen sinetti (tai leima) Och/eller utfärdande organs stämpel And/or seal (or stamp) of issuing authority	⁵⁾ Yliviivaa se, jota todistus ei koske. Stryk det ej tillämpliga. Strike out what does not apply.

TARKASTUSLUETTELO

Liite 6

1 (1)

Vaarallisten aineiden tiekuljetuksia koskeva tarkastusluettelo (2004/122/EY, liite 1)

TARKASTUSLUETTELO

1. Tarkastuspaikka	2. Päivämäärä.....	3. Kellonaika.....		
.....				
4. Ajoneuvon kansallistunnus ja rekisterinumero	.....			
5. Perävaunun/puoliperävaunun kansallistunnus ja rekisterinumero	.....			
6. Kuljetusyritys, osoite	.....			
7. Kuljettaja/kuljettajan apulainen	.....			
8. Lähettäjä, osoite, kuormauspaikka (1) (2)	.....			
9. Vastaanottaja, osoite, purkamispaikka (1) (2)	.....			
10. Vaarallisen aineen kokonaismäärä kuljetusyksikköä kohti	.....			
11. ADR:n kohdan 1.1.3.6 määrällinen rajoitus ylitetty		kyllä	ei	
12. Kuljetustapa	irtotavarana	kollissa	säiliössä	
Mukana olevat asiakirjat				
13. Rahtikirja	tarkastettu	havaittu rikkomus	aiheeton	
14. Kirjalliset turvallisuusohjeet	tarkastettu	havaittu rikkomus	aiheeton	
15. Kahdenvälinen/monenvälinen sopimus/ kansallinen lupa	tarkastettu	havaittu rikkomus	aiheeton	
16. Ajoneuvojen hyväksymistodistus	tarkastettu	havaittu rikkomus	aiheeton	
17. Kuljettajan ajolupa	tarkastettu	havaittu rikkomus	aiheeton	
Kuljetustapahtuma				
18. Tavaroiden kuljetus sallittu	tarkastettu	havaittu rikkomus	aiheeton	
19. Tavaroiden kuljetus käytettävällä ajoneuvolla sallittu	tarkastettu	havaittu rikkomus	aiheeton	
20. Kuljetustapahtumaan (irtotavarana, kollissa, säiliössä) liittyvät määräykset	tarkastettu	havaittu rikkomus	aiheeton	
21. Yhteenkuormauskielto	tarkastettu	havaittu rikkomus	aiheeton	
22. Kuormaus, kuorman sitominen ja käsittely (3)	tarkastettu	havaittu rikkomus	aiheeton	
23. Aineiden vuotaminen tai kollin vaurioituminen (3)	tarkastettu	havaittu rikkomus	aiheeton	
24. Pakkauksen/säiliön YK-merkintä (2)(3)(ADR 6)	tarkastettu	havaittu rikkomus	aiheeton	
25. Kollien merkinnät (esim. YK-numero) ja varoituslipukkeet (2) (ADR 5.2)	tarkastettu	havaittu rikkomus	aiheeton	
26. Säiliön/ajoneuvon suurlipukkeet (ADR 5.3.1)	tarkastettu	havaittu rikkomus	aiheeton	
27. Ajoneuvon/kuljetusyksikön merkinnät (oranssikilpi, kohotettu lämpötila) (ADR 5.3.2-3)	tarkastettu	havaittu rikkomus	aiheeton	
Ajoneuvon varusteet				
28. ADR:ssä määritellyt yleiset turvallisuusvarusteet	tarkastettu	havaittu rikkomus	aiheeton	
29. Kuljetettavien aineiden mukaiset turvavarusteet	tarkastettu	havaittu rikkomus	aiheeton	
30. Muut kirjallisissa ohjeissa määritellyt varusteet	tarkastettu	havaittu rikkomus	aiheeton	
31. Sammutin/sammuttimet	tarkastettu	havaittu rikkomus	aiheeton	
32. Havaittujen rikkomusten vakavin vaaraluokka (tarpeen mukaan)		Luokka I	Luokka II	Luokka III
33. Huomautukset	.....			
34. Tarkastuksen suorittanut viranomainen/viranhaltija	.....			

(1) Täytetään ainostaan, jos tieto oleellinen rikkomuksen kannalta

(2) Täsmennettävä huomautuksissa, kun kyse useasta kuljetustapahtumasta

(3) Havaittavien rikkomusten tarkastaminen